

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XV./STEVILKA 18

CELOVEC, DNE 2. MAJA 1963

Za materinski dan

veselje mamieam

perilo - blago

vam nudi trgovina

L. Maurer

KLAGENFURT

ALTER PLATZ 35

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Po volitvah državnega predsednika

(Dr. Valentin Inzko)

V nedeljo, dne 28. aprila so bile v Avstriji volitve državnega predsednika. Pri teh volitvah je imel največ izgledov za izvolitev dr. Adolf Schärff, ker je bil že šest let državni predsednik in je svoje državniške posle vršil nadstrankarsko ter v splošno zadovoljnost avstrijskega prebivalstva. Glavni tekmeč dr. Schärffa je bil pri nedeljskih volitvah kandidat Avstrijske ljudske stranke ing. Julius Raab, mož, ki ima velike zasluge za državno samostojnost Avstrije, njeno demokratično ureditev, nevtralnost in ugoden gospodarski položaj, katerega sadove uživamo vsi. Vse to je Raab omogočil potom državne pogodbe leta 1955. Zasedbene sile so zapustile Avstrijo, s čimer so bili dani vsi pogoji za svoboden politični, gospodarski in kulturni razmah. Zato se ni čuditi, če gleda danes tudi svetovna javnost v Raabu enega največjih povojnih avstrijskih državnikov sploh.

Tretjega kandidata za mesto državnega predsednika je imenovala v osebi generala dr. Kimmla Evropska federalistična stranka (EFP). Ta je pri zadnjih državnozborskih volitvah preteklo jesen vložila prvičkrat samostojno listo ter pridobila 21.530 glasov. Vsled nezadovoljnosti volilcev desničarskih strank nad zadnjimi vladnimi pogajanjmi je bilo pričakovati, da bo stranka pri volitvah državnega predsednika bolj odrezala. S tem pa je že povedano, pod kakšnim vidikom je podprl avstrijski volilec tega ali onega kandidata, to ali ono stranko. Potek in izid zadnjih vladnih pogajanj sta bistveno vplivala na nedeljsko odločitev ter končno zagotovila socialističnemu kandidatu znatno večino. Kako to?

Pri državnozborskih volitvah 18. novembra 1962 je zmaga Avstrijske ljudske stranke. V avstrijskem državnem zboru je zastopana z 81 poslanci, socialisti z 76, stranka neodvisnih pa z 8 poslanci. Volilci Avstrijske ljudske stranke so pričakovali tudi temu primeren sestav avstrijske vlade. Pri pogajanjih pa so se izkazali socialisti kot boljši taktiki. Posrečilo se jim je pri razgovorih ponovno utrditi svoj položaj, pridreti s svojim predlogom v zvezi z zunanjim ministrstvom ter se uveljaviti tako napram Avstrijski ljudski stranki in njeni prvotni glavni zahtevi. Ker se mlajša generacija v vrstah Ljudske stranke zunanemu ministrstvu ni hotela odreči, starejša pa se je glede tega vdala socialističnim željam, je prišlo v stranki sami do močnih trenj. Znano je, da je med prvimi opustil zahtevo po zunanjem ministrstvu tudi Raab, kar mu je precejšen del volilcev Avstrijske ljudske stranke močno zamerilo. Tako je med vladnimi pogajanjmi zašla Avstrijska ljudska stranka v veliko notranjo krizo, ki se odraža tudi v nedeljskih volilnih rezultatih. »Salzburger Nachrichten« so označile izide v posameznih deželah s sledečimi naslovi: »Gornja Avstrijska prvičkrat rdeča«, »Predarlška: Raab se je držal v industrijskih občinah«, »Štajerska: Schärff z 90.000 glasovi pred Raabom«, »Tirolska: Raab slabše odrezal kot Denk« (leta 1957), »Koroška Ljudska stranka izkazala zvestobo Raabu«. S tem pa je že izpovedano, da se je koroška OeVP v primerjavi z drugimi deželami pri volitvah najbolje odrezala. V primerjavi z zadnjimi državnozborskimi volitvami je celo napredovala od 94.639 na 95.026 glasov. Volilci, ki so glasovali 18. novembra 1962 za to stranko, oziroma njen program, so ji v nasprotju z drugimi deželami izrekli ponovno zaupanje tudi tokrat.

Tudi katoliško usmerjeni koroški Slovenci smo se zavzeli pri teh volitvah za kandidata Avstrijske ljudske stranke v prepri-

Dr. Schärff ponovno predsednik

Iz nedeljskih volitev avstrijskega državnega predsednika je izšel dr. Adolf Schärff kot novi prezident. 55,4 odstotkov vseh volilnih upravičencev se je odločilo zanj. Bivši zvezni kancler Raab je dobil 40,6 odstotkov, general Kimmml pa 4 odstotke veljavnih glasov. Število neveljavnih glasov se je od zadnjih volitev leta 1957 podvojilo.

Vseh glasov za dr. Schärffa je bilo 2 milijona 473.694. Pri volitvah v državni zbor novembra 1962 so socialisti in komunisti dobili samo krog 2,1 milijon glasov; od jeseni do zadnjih volitev je število volilcev, ki so glasovali za dr. Schärffa, naraslo za 14 odstotkov. Za inž. Raaba je glasovalo 1.813.767 volilcev; novembra 1962 se je nad dva milijona Avstrijcev odločilo za OeVP.

Erhard - bodoči nemški kancler

Po zelo napeti razpravi od ponedeljka na terek prejšnjega tedna, je parlamentarna skupina krščanskodemokratske unije določila sedanjega podkanclerja in ministra za gospodarstvo Erharda kot kandidata za novega zahodnonemškega zveznega kanclerja. Sedanji kancler Adenauer se bo umaknil poleti ali jeseni. S tem je v Bonnu padla dolgo pričakovana odločitev kdo bo Adenauerjev naslednik.

Da bi bil ta predlog sprejet, ga morata potrditi še predsednik republike in večina Bundestaga. Po podpori, ki jo uživa Erhard v koalicijskih vladajočih strankah, pa je bila njegova izvolitev že zagotovljena. Sklep predsedstva krščanskodemokratske unije je strankina parlamentarna skupina potrdila s 159 izmed 225 glasov; proti Erhardovi kandidaturi se je izreklo 47 članov skupine, medtem ko se jih je 19 vzdržalo glasovanja.

Adenauer sam se je priznal k novoizvoljenemu Erhardu in mu obljubil vso svojo podporo.

Kratek življenjepis profesorja Erharda: Star je 66 let. Njegov oče je bil trgovec. V prvi svetovni vojni je bil hudo ranjen in ker zaradi tega ni mogel več pomagati v trgovini, ga je dal oče v šolo. Študiral je gospodarske vede. Po končanih šolah je Erhard nekaj časa deloval v Nürnbergu, kjer pa je zgubil svojo službo, ko se je

članu, da s tem slovenski stvari najbolj koristimo. Ob izbiri med kandidatom socialistične stranke, ki so ga podprli tudi komunisti, in kandidatom, ki je prepričan katoličan, smo se mogli odločiti samo za Raaba. Dali smo svoj glas možu, ki je bistveno oblikoval avstrijsko državno pogodbo. Ing. Julius Raab je ob priliki volitev državnega predsednika podal koroškim Slovincem tudi posebno izjavo k členu 7 omenjene pogodbe ter dejal:

»Člen 7 avstrijske državne pogodbe vsebuje pravice manjšin. Del ukrepov je bil medtem zakonskim potom urejen.

Zastopam stališče, da se mora tudi v tej točki državna pogodba vestno izpolniti ter bo treba sprejeti čimprej še ostale zakone.«

Izidi volitev na Južnem Koroškem kažejo, da smo katoliško usmerjeni koroški Slovenci v nadaljevanju svoje poti, ki smo jo ubrali z odločitvijo 18. novembra, tudi tokrat stali v polni meri za odločitvijo zbora zaupnikov Narodnega sveta ter ožjega odbora, za odločitvijo, ki sloni na temelju krščanske miselnosti in iskanja poti za dobro sožitje med narodom sosedoma in mirno ureditvijo manjšinskih vprašanj v deželi. V tej luči je treba razumeti prirastek glasov na dvojezičnem ozemlju, če primer-

Generala Kimmla je volilo 176.694 volilcev.

Takoj po izvolitvi je prezident dr. Schärff dejal po televiziji: »Vest me vzradoša in reči moram: z zadoščenjem. Večina ljudstva je znova izrekla svoje zaupanje, to človeka gane v srcu.

Zdaj, ko je volilni boj končan, naj bo res končan. Mislim, da smem reči, da nobenemu kandidatu ne bom kaj očitil, posebno ne bivšemu zveznemu kanclerju inž. Raabu. V mojih očeh in v mojem duhu je ostal stari. Spoštoval ga bom prav tako, kot sem ga spoštoval doslej.

Odločitev avstrijskih državljanov pa smatram tudi za potrdilo mojega zveznega predsedništva skozi zadnjih šest let. Po tem novem potrdilu si bom prizadeval vršiti to službo, kot sem jo vršil doslej. Prizadeval

aktivno udeleževal v uporabi proti Hitlerju. Takoj po drugi svetovni vojni je bil gospodarski svetovalec pri ameriških oblasteh in od leta 1949 minister za gospodarstvo.

Kmalu so videli v njem človeka, ki je izvršil nemški gospodarski čudež. Navodilo za ta čudež je bilo preprosto: znal je usmeriti v gospodarsko obnovo nemško pridnost in voljo do dela. Podjetnost nemških industrijalcev in trgovcev pa je podžigal do skrajnih mej z ameriškim sistemom absolutne proste konkurence in prostih gospodarskih metod.

Diktatura komunistov v Laosu

Vojaški položaj komunističnih pripadnikov stranke Pathet-Lao v Laosu je ugoden. Vedno bolj se kaže nemoč in izoliranost zahodnih sil v tej deželi. Ta položaj je osvetlila med drugim izjava Suvannavonga, vodje komunistov, v komunistični radijski oddaji »Glas iz Laosa«, kjer pravi, da bo kmalu sklical sejo nevtalstov in pripadnikov Pathet-Lao, ki bi naj razpravljali o deželnih zadevah. Zdi se, da je vojaška moč nevtalistične vojske tako oslabela, da bodo mogli komunisti postaviti pogoje za bodočnost Laosa.

jamo sedanje rezultate z izidi zadnjih državnozborskih volitev. Tako je bilo v celovškem okraju 18. novembra 1962 oddanih za Avstrijsko ljudsko stranko 546 glasov, v beljaškem okraju pa 308 glasov manj kot pri sedanjih volitvah. Prirastek znaša torej v omenjenih dveh okrajih 854 glasov, čim je bilo v velikovškem okraju oddanih za kandidata iste stranke pri teh volitvah 131 glasov manj. Ker so komunisti volili dr. Schärffa, stranka svobodnjakov pa je izdala navodilo, naj volijo njeni pristaši prazno, je treba za Raaba oddane glasove na Koroškem smatrati kot glasove oseb, ki so se tudi pri zadnjih volitvah izrekle za Avstrijsko ljudsko stranko. Tozadeven prirastek je vrhu tega viden na našem ozemlju še v sledečih 26 občinah: Medgorje, Sele, Žihpolje, Radiše, Medborovnica, Pokrče, Kotmara ves, Grabštanj, Slovenji Plajberk, Zrelec, Št. Tomaž pri Celovcu, Vernperk, Loga ves, Kostanje, Čajna, Podkloster, Tinje, Vovbre, Libuče, Bistrica nad Piberkom, Ruda, Djekše, Galicija, Velikovec, Važenperk in Škocijan.

Povsem jasno pa je, da nas izidi volitev vedno znova spet obvezujejo. Tako velja tudi zanaprej: Vso skrb, pozornost in pomoč našemu človeku! V njegovi službi bomo nadaljevali naše delo in napore.

si bom — kot tudi doslej — da bom zatiral to, kar bi moglo razdvojiti avstrijsko ljudstvo; uso prebivalstvo, moške in žene vseh poklicev, stanov in svetovnih naziranj, vsi moramo nadalje graditi svojo domovino».

Volilni dan je po vsej Avstriji potekal mirno. Lepo vreme je doprineslo, da so ljudje hitro oddali svoje glasove. Na Dunaju je opoldne znašala volilna udeležba že 60 odstotkov, v Linzu, Welsu in Steyru pa okoli 50; v zgornjeavstrijskih deželnih občinah je znašala okoli 70 odstotkov. Povsod tam pa, kjer so volišča zaprli ob dveh popoldne, je znašala volilna udeležba opoldne že 70 do 90 odstotkov.

Tako je volila Koroška

Od 311.212 volilnih udeležencev je bilo oddanih 294.328 glasov, od teh je bilo 19.555 neveljavnih. Od veljavnih glasov je odpadlo na Kimmla 8012 glasov to je 2,92 odstotkov.

Raab je dobil 95.026 glasov ali 34,58 odstotkov (Denk je leta 1957 dobil 117.584 glasov ali 42,8 odstotkov; OeVP je dne 18. novembra 1962 dobila 94.639 glasov).

Na Schärffa je odpadlo 171.735 glasov ali 62,5 odstotkov (1957: 156.947 glasov ali 57,2 odstotkov; SPO je 18. novembra 1962 dobila 137.283 glasov).

Vse druge stranke so 18. novembra 1962 dobile: FPOe 34.544, KPOe 8911 in EFP 1123 glasov.

Avstrijsko časopisje v svojih komentarjih posebno poudarja presenetljiv izid volitev na Koroškem. Samo v tej deželi je mogla namreč Avstrijska ljudska stranka v primerjavi z zadnjimi državnozborskimi volitvami tudi tokrat številčno napredovati.

Suvannavong je preprečil tudi mednarodno nadzorstvo. Kontrolna komisija bo dnevno trikrat poslala izvidnike v dolino vrčev. Vsak večer se bodo morali vrniti nazaj v Vietnam. Da je ta ukrep brez učinka, kaže med drugim dejstvo, da so komunistični uporniki že od začetkov svoje dejavnosti delovali pred vsem ponoči.

Pred tednom je ponovno prišlo do vojaških spopadov med uporniki Pathet-Lao in nevtalistično vojaščino v dolini vrčev.

Zastopnik ameriškega zunanjega ministra Harriman je v tej zadevi odletel v Moskvo, kjer je sporočil Hruščevu osebno poslanico predsednika Kennedyja. Iz Kennedyjevi izjav sledi, da vsebuje poslanica osebno poziv Hruščevu, naj pomaga držati neodvisnost in nevtalnost Laosa. Na tedenski tiskovni konferenci je Kennedy to tudi potrdil, ko je dejal, da je poslal Harrimana v Moskvo z osebno prošnjo na Hruščeva, da bi rešil mir v Laosu. Opozoril je na dejstvo, da je Hruščev na dunajski konferenci leta 1961 obljubil in se obvezal, da bo iskal za Laos rešitve v nevtalnosti.

Po londonskih informacijah so Združene države tako zaskrbljene zaradi razvoja v Laosu, da predvidevajo znova preiskati svoje stališče, če se bodo sile okrog nevtalističnega ministrskega predsednika Suvane Fume popolnoma zrušile in če bo nastopila nevarnost, da bodo komunistični uporniki Pathet-Lao pregazili dolino Mekong.

Medtem je Harrimanov obisk v Moskvi potekel brez uspeha. Harriman je praznih rok zapustil Moskvo, ki ni dala nobenih obljub z ozirom na Peking, ki vodi akcijo

Brez dvoma se je s tem neuspehom stanje v Laosu še bolj zresnilo. V zadnjem času je Amerika v kratkem večkrat sklicala Varnostni svet k izrednemu zasedanju. Objavili so, da se je ameriška mornarica z 125 enotami prvovrstne vojaške opreme usmerila proti siamskemu zalivu.

Politični teden

Po svetu . . .

EGIPT HOČE DRUZITI

Pred kratkim so egiptovski državni predsednik Nasser te poslaniki Sirije in Iraka v kraljevski palači v Kairu sklenili združitev svojih dežel v Združeno arabsko republiko. S tem pa so tudi javno in odkrito priznali, da smatrajo novo državno tvorbo samo kot prvi korak, kot jedro panarabske unije. Nepričakovani uspeh Nasserja da slutiti, da se panarabska stremjenja močno dvigajo in naraščajo in da se naslednji dogodki na Bližnjem vzhodu ne bodo odvijali mirno.

Unijska pogajanja v Kairu so se vršila več kot en mesec. Že večkrat so bila tik pred zlomom. Zdaj so pogajanja v toliko uspela, v kolikor je bilo sklenjeno, da bo zvezna vlada odgovorna za zunanjo politiko, gospodarstvo, finance, obrambo, pravosodje, notranjo varnost, vzgojo in promet. Njen sedež bo v egiptovskem glavnem mestu.

Nova država naj bi dobila skupnega predsednika, tri podpredsednike za tri pokrajine in narodno skupščino obstoječo iz dveh hiš, ki bosta skupno volili predsednika. Vse politične stranke naj bi se združile v eno organizacijo, kmetje in delavci naj bi dobili polovico vseh stolčkov v političnih organizacijah in v narodni skupščini. Zvezna država, ki jo je treba ustvariti, bo posameznim deželam kljub močni centralni vladi vendar pripuščala dovolj avtonomne svobode. Jeseni septembra bo ljudstvo odločalo o ustavi te države. Kakšno sliko bo nudila praksa, se bo moglo pokazati seveda šele potem, ko bo nastopil službo prvi predsednik — brez dvoma Nasser. Dolej vodi državo posebni predsedniški svet, ki je sestavljen iz zastopnikov vseh treh pokrajin. Ustava predvideva versko svobodo in svobodo govora, državna vera pa je islamska.

Kot je bilo pričakovati, je državni predsednik Jemena, Sallal, ki so ga strmoglavile Nasserjeve bojne čete, napovedal pristop svoje države k Združenim arabskim republikam. Alžirski ministrski predsednik Ben Bella je sicer pozdravil novo državo, vendar je svoj pristop za enkrat še odložil. Maroko, Libija, Jordanija, Saudiarabija in Kuveit so od pristopa izključeni, kajti kairski dokument dopušča pristop samo republikanskim državam. Prva žrtev tega sprožljivega napetega vzdušja je Jordanija; jasno je, zakaj. Egipt doslej še nima poti po kopnem do Iraka in Sirije; kako more to postati neugodno, je moral Nasser že enkrat doživeti. Vrhu tega že vedno obstaja neizmerno sovraštvo, ki ga gojijo Arabci proti Izraelu; uničenje Izraela je tako eno izmed najvišjih načel panarabskega pokreta: obkrožitev Izraela more popolnoma uspeti šele tedaj, če je Jordanija izključena iz Združene arabske republike. V zvezi s tem pa se je treba spomniti svarila s strani Izraela, češ, da ne bo stal križem rok ob strani, če bi prišlo v Jordaniji do sprememb s silo.

Vendar se zdi, da so te spremembe že v teku. Šele pred kratkim je jordanski kralj Hussein daroval sposobnega ministrskega predsednika, da je mogel na njegovo mesto postaviti ministrskega predsednika po Nasserjevi volji in želji. Enako je nastopal proti Kairu s tem, da je pred kratkim izrazil zanimanje, da se hoče na vsak način nekako soudeležiti Združene arabske republike. Nasser se ga je znebil s tem, da je že od vsega začetka izključil kralja. Da bi podčrtal to svoje zadržanje, je svojim jordanskim pristašem verjetno dal navodilo, naj skušajo strmoglaviti kraljevsko hišo. Tako je prišlo pred tedni do prvih demonstracij v raznih jordanskih mestih. Kraljevska vojska je dobila nalogo streljati; v jordanskemu parlamentu, ki se je takrat baval z reformami, pa je bila izrečena nezaupnica. Kralj je razpustil parlament, ko se je večina izjavila za Nasserja. Doslej neznan diplomata z imenom Sherif Hussein Ibn Nasir zdaj načeljuje prehodni vladi. V teku štirih mesecev naj bi prišlo do volitev.

KUBANSKI BEGUNCI SO NEPRIJETNI WASHINGTONU

Med organizacijo kubanskih izgnancev in ameriško vlado je prišlo do neprijetnega spora. Že dalj časa je kubanska politika Združenih držav povzročala napetosti in nevoljo v vrstah kubanskih izgnancev. Da postavimo obe strani v pravo luč, moramo

omeniti, da sestoji organizacija kubanskih izgnancev v resnici iz številnih skupin, ki se bojujejo med seboj in med seboj niso enotne, ki gotovo nimajo prave udarne moči. Na drugi strani pa se tudi Kennedyjeva vlada ne priznava več k svojim izjavam, ker se te verjetno ne dajo več spraviti v koncept širokega ameriškega političnega eksperimentiranja. Vsekakor se je Washington krčevito branil izjav, ki bi ga rantirale kakšno vojaško dejanje proti Kubi. Te si je tembolj pridržal kot nekaj zadnji adut, ki bi ga zaigral šele potem, ko bi Hruščev izpolnil svoje obljube in odpoklical vso svojo vojaščino s Kube. Da se to še vedno ni zgodilo, ve vsakdo.

V teh okoliščinah se vrtijo načrti in razmišljanja Washingtona: Vdor pregnanih Kubancev je precej brezizgleden; tudi tedaj, če bi ga prebivalstvo podprlo. Napad s strani ZDA na Kubo pa bi gotovo pripeljal na rob atomske vojne.

Spor med Kennedyjevo vlado in pregnanimi Kubanci pa je povzročil, da je vodja pregnanih Kubancev, Cardona, odstopil. S tem je razpadel kubanski revolucionarni svet. Ameriški predsednik je izabil to priložnost in izjavil, da nova invazija na Kubo ne pride v poštev. Richard Nixon, prejšnji ameriški podpredsednik, je k temu pripomnil, da bo treba ameriško politiko razmišljanja spremeniti v »strategijo zmage

. . . in pri nas v Avstriji

Dne 5. aprila je novi socialistični notranji minister Franc Olah svojim ministrskim kolegom sporočil dejstvo, da je v svojem ministrstvu uvedel uradno mesto z imenom »pisarna zveznega ministra« in da je za poslovanje imenoval prejšnjega socialističnega državnega tajnika ministerialnega svetnika dr. Karla Stephanija. Minister ima pravico ustanoviti takšno pisarno in ne bi bilo treba nobenih besed več o tej uvedbi, če bi dr. Stephaniju ne bile poverjena dalekosežna pooblastila, ki vso zadevo politično pobarvajo.

Dr. Stephaniju ni poverjena samo naloga podpirati ministra v administrativnih poslovnih zadevah, temveč poverjena sta mu tudi nadzorstvo nad vsemi »podrejenimi uradi«, kakor tudi »izvedba posebnih naročil v notranjem ministrstvu«.

Ob zadnjih dveh točkah »nadzorstvo nad uradi« in »izvedba posebnih naročil« so ljudje postali pozorni. Dejansko bi to moglo pomeniti, da bo dr. Stephanij odslej vsa vprašanja in zadeve, ki se zdijo socialističnemu ministru iz kakršnihkoli vzrokov posebno zanimive, obdelal in uredil kar sam, in mu jih ne bo več treba prepušiti pristojnim oddelkom v notranjem ministrstvu. Jasno je, da je na ta način mogoče zelo lahko »krmariti« in v najslabšem primeru neprijetne osebe odstraniti oziroma izključiti. Če si postavimo politično vsakdanjost v Avstriji pred oči, potem bi bilo naivno misliti, da izvira takšno postopanje vedno iz stvarnih in samo redkoma strankarskopoličnih motivov. V tem je nevarnost celotne zadeve.

V avstrijski zvezni ustavi je samo v glavnem označena funkcija državnih tajnikov;

nad komunizmom«. Če vlada izjavi, da so stvari tvegane, potem je treba reči, da je tveganost brezdelnosti veliko večja kot tveganost dejanj.

IZDANI ATOMSKI NAČRTI ŠE VEDNO PRESENEČAJO

Letaki »Vohunov za mir«, organizacije, ki se je za letošnjo Veliko noč prvič javno pojavila na britanskih tleh, vsebuje izredno važne podatke in skrivnosti britanske deželne obrambe v primeru atomske vojne. Vlada in angleška javnost sta še vedno prevzeti od tega dogodka, posebno še, ko še do danes ni uspelo priti storilec, ki morejo biti samo v najvišjih slojih, na sled. Vohunski škandal pa je posebno neprijeten vladi Macmillana, ki so mu že pogostokrat očitali prerahle varnostne ukrepe. Sicer pa so vsi ukrepi brez vrednosti, kajti letakov, ki so jih bili razposlali v Vzhodni blok in ki vsebujejo najbolj točne podatke glede nahajališč in kakovosti protiatomskih bunkerjev, ni mogoče uničiti ali preklicati.

Medtem, ko britanska policija živčno išče »vohune za mir«, pa mora sproti ugotavljati, da se veleizdajski letaki še nadalje tiskajo in razširjajo. Iz neke oddaje praškega radia je bilo razvideti, da so ljudje onstran Železne zaves do skrajnih podrobnosti poučeni o dogodku. Izdana niso bila samo nahajališča in kakovosti štirinajstih tajnih glavnih bunkerjev britanske vlade in vojske, temveč »vohuni« so objavili tudi imena oficirjev in uradnikov, ki naj bi poveljevali tem bunkerjem.

o njihovih dolžnostih in pravicah je le malo govora. Po ustavi so ministri sami odgovorni za svoje oddelke in te odgovornosti ne morejo deliti z nikomer. In dejansko ob začetku vsakega legislativnega obdobja sklepe posebne strankarske oziroma delovne sporazume, ki nalagajo državnim tajnikom samo omejeno — zakonito nezasedano — dejavnost v dotičnih ministrstvih. Državni tajniki so v tem smislu vedno le ministri »pomočniki«, ki kvečjemu izpolnjujejo voljo ministra. Nikoli ne morejo vplivati na delo samo v ministrstvu.

Dr. Stephanij je nek »super državni tajnik«, seveda ne nosi tega imena. Njegovo vplivno območje je na primer veliko večje od vplivnega območja državnega tajnika OeVP v notranjem ministrstvu, dr. Kranzelmayerja. To pa je narobe stran medajle: Zakaj se ustvarijo v dolgotrajnih mučnih vladnih pogajanjih »politični« državni tajniki, če so ti dejansko brez pomena in vsak minister more po lastni volji ustanovljati takšna »super mesta«?

Za uradnike notranjega ministrstva, ki so bili v službi že pred Olahom, je postopanje ljubosumnega in častilakomnega strankarskega politika in nasprotnika Pittermana prineslo dosti zmede; s takimi centralističnimi ukrepi so bili že enkrat poizkusili izključiti uradništvo. Vendar za Olah gotovo niso bili merodajni samo centralistični cilji (ki so se v socialističnem taboru že udomačili); misliti si moremo o njem, da je že nekaj minut po svojem uradnem nastopu z dr. Stephanijem hotel imenovati svojega možnega naslednika v notranjem ministrstvu, če bi sam »odletel«. Značilno je, da se je vse to moglo zgoditi brez ugovora dr. Kranzelmayerja, državnega tajnika OeVP.

Svetovni meteorološki dan

Svetovna meteorološka organizacija, s 116 članjenimi deželami številčno najmočnejša specializirana agencija Združenih narodov, se pripravlja na »svetovni meteorološki dan«: proslave bodo posvečene podpisu konvencije te organizacije (23. marca 1950), ki zdaj združuje dejavnost vremenoslovnih služb v vseh deželah sveta ter zbira, ureja in primerja podatke o vremenu in vremenskih pojavih ne glede na zemljepisno širino in na meje držav in celin. Po svetu je zdaj v skladu z mednarodnimi dogovori načrtno razporejenih 8500 meteoroloških postaj, ki zbirajo podatke in merijo po enotnem sistemu. Vremenoslovne naprave ima 3500 trgovskih ladij, razen tega pa je po oceanih razporejenih precej plavajočih meteoroloških postaj.

Podatki, ki jih zberejo meteorološke postaje, so na voljo vsem deželam, moderne telekomunikacijske naprave jih najkasneje v eni uri posredujejo na vse strani sveta. Na podlagi teh podatkov sestavljajo na-

cionalne meteorološke službe sinoptične karte in napovedujejo vreme; to je velikega pomena tako za sodobno kmetijstvo, gradbeništvo in industrijo kakor za promet, turizem in za vrsto drugih gospodarskih panog.

Svetovna meteorološka organizacija pomaga nerazvitim deželam pri ustanavljanju vremenoslovnih služb. V ta namen nenehno izmenjujejo strokovnjake, usposabljaajo kadre ter prirejajo posvetovanja in seminarje z mednarodno udeležbo.

V povojnih letih se je splošno vremenslovlje zelo izpopolnilo. V Jugoslaviji n. pr. imajo zdaj 102 meteoroloških postaj, tri postaje za proučevanje visokih zračnih plasti, 14 postaj za merjenje hitrosti vetra, 388 klimatoloških postaj in 2.410 postaj za merjenje padavin, 134 specializiranih agrometeoroloških in 478 fenoloških, t. j. tistih postaj, ki spremljajo razvoj kmetijskih kultur, vodne tokove pa proučuje nad 800 hidroloških postaj.

SLOVENC

doma in po svetu

Telovadna zveza v Clevelandu

Slovenska telovadna zveza v Clevelandu pripravljala za 4. aprila 1963 veliko telovadno akademijo. Načelnik zveze je znani nekdanji telovadelec Janez Varšak. Pri učenju mu veliko pomaga Ivo Kermavner, ki se ga mi Korošci še dobro spominjamo. Saj je v času svojega bivanja v Vetrinju rad pisal športna poročila na naš list. Med ameriško slovensko mladino vlada veliko zanimanja za telovadbo. Zelo dobri so člani na drogu in bradlji, članice pa v vajah na dvovišinski bradlji. Mnogi z vso vnemo goje tudi talno telovadbo.

Mira Mihelič predsednica društva slovenskih književnikov

Na zadnjem občnem zboru Društva književnikov Slovenije so izbrali Miro Mihelič za predsednico. To je prvi primer v Jugoslaviji, da so književnice in književniki izbrali za predsednika svojega društva žensko. S svojimi deli je pisateljica zaslovela tudi izven meja svoje ožje domovine. Napisala je več romanov in dram, ki so jih uprizarili tudi izven Slovenije.

P. Odilo kaže slike

List »Misi« poroča, da je februarja v Melbourne v Avstraliji na prosvetnem večeru po maši p. Odilo razveselil Slovence s krasnimi skioptičnimi slikami, v katerih je pokazal življenje našega svetniškega kandidata Antona Martina Slomška. Dvorana je bila polna kljub izletu, ki ga je društvo isti dan priredilo. Naslednji dan je p. Odilo predavanje ponovil za naše ljudi v Geelongu.

Slovenski prevod okrožnice »Mater et magistra«

Asistent za slovanske zadeve jezuitskega reda v Rimu č. g. p. Anton Prešeren, je zaprosil direktno Sveto Stolicu, da naj Slovincem postreže s prevodom okrožnice »Mater et magistra«. Ko je bilo v Rimu vse potrebno urejeno in je vatičanska tiskarna Poliglota tisk prevzela, je Družabna pravda v Argentini poiskala večje prevajalce in sicer bogoslovna profesorja dr. Ignaca Lenčka in rektorja dr. Franceta Gnidovca, ki sta se za delo zavzela z veliko skrbjo in ljubeznijo. »Mater et magistra« je v lični in lepi slovenski izdaji dotiskana.

Veselo sporočilo slovenske katoliške misije v Franciji

Ob navzočnosti kneginje Olge, bivšega italijanskega kralja Umberta, številnih zastopnikov evropskih vladarskih družin, kakor tudi belgijskega poslanika v Parizu sta bila 20. 4. v Versaillesu krščena princ Sergij in princesinja Helena, otroka princa Aleksandra (sinia kneza Pavleta in kneginje Olge) in princesinje Marije Pije, hčerke bivšega italijanskega kralja. Princ Sergij sta otrovala Umberto sin Viktor Emanuel in belgijska princesinja Lilijana, princesinji Heleni pa Lidija, vojvodinja iz Pistoje, in danski grof Valdemar Rosenborg. Krstne obrede je ob asistenci g. Lavriča in krajevnega francoskega dekana opravil g. Čretnik, ravnatelj Katoliških Misij v Franciji.

Naši rojaki na Švedskem

so se razveselili, da je prišel delovat mednje slovenski duhovnik. V tej protestantski deželi se je v zadnjih letih naselilo precej mladih Slovencev, beguncev, ki so preživeli dalj časa v avstriji, begunskih taboriščih. Švedi so jih gostoljubno sprejeli. Seveda so se razkropili po raznih krajih. Zaenkrat jih je največ skupaj v Malmö. Ta razkropljenost in pa slovenskemu srcu tuje navade še povečujejo težave, ki jih vsak sreča v tujini. Ni čuda, da so si tako želeli slovenskega duhovnika. Za delo med njimi se je odločil č. g. Jože Flis, ki je doslej deloval v okviru slovenske katoliške misije v Parizu in po Franciji. Upamo, da se bodo naši rojaki strnili okoli svojega duhovnika kot en mož in da mu bodo pomagali izvrševati poslanstvo, kar v taki veliki državi in ob taki razkropljenosti rojakov ni lahko. Vsa čast tudi cerkvenim oblastem, tako švedskemu katoliškemu škofu kot oblastem v Rimu, da so pomagale vzpostaviti našo katoliško misijo na Švedskem.

Kos zemlje so kupili

Slovenci iz Melbournea v Avstraliji. Precej daleč izven mesta so ob morju našli primeren kraj, kamor bi lahko hodili iskat oddiha in razvedrila njihovi otroci, pa tudi drugi. Naredili so nabiralno akcijo v postu in tako kupili svet ter ga poklonili slovenski dobrodelni ustanovi. Med otroci, ki hodijo v »Slomškovo šolo«, kjer se učijo brati in pisati naš lepi materinski jezik, je nastalo seveda veliko veselje.

Sprehod po domovini

Imel sem priložnost, da sem bil nekaj dni na dopustu v svoji ožji domovini, v Borovljah. Kako je bilo prijetno spet gledati svoj rodni dom, vse poznanje mi kraje, v katerih sem preživel detinska leta. Ko sem hodil po cestah, me je vse spominjalo na čas, ko me je stari oče vodil za roko po mestu in divni okolici. Spet sem slišal rožansko govorico, spet sem slišal v cerkvi lepe in blagoglasne slovenske cerkvene pesmi, nemško in slovensko govorico na domač mi način izgovarjati. Obiskal sem Bajtiše in Sele, kako lepo cveto sedaj ti kraji in koliko novih hiš je zraslo.

Ogorčilo pa me je, ko sem nekajkrat zažutil, kakšna čudna mrtnja vlada v tem lepem rožanskem kraju. Isto sonce ogreva ljudi na tem kraju, ljudje vdihavajo isti zrak, jedo iste vrste kruh, ali duh sovražnosti proti bližnjemu je zakoreninjen v

premnogih srcih. Vsem mora vendar postati očitno, da je stara pravljica o »vindišarskem narodu« laž, kadar se govori ta beseda omalovaževalno. Tako mi je neka učiteljica pravila, da je vsak četrtek v Celovcu »Windische Vergatterung« in da ne moreš v nobeno gostilno stopiti, da bi v njej ne dobil »vindišarja«. Kaj je sploh ta pojem »vindišar«? Neki homunkulus, neko človeče, ki so ga ustvarili tako imenovani na prsi se trkajoči »domovini verni«? In »vindišarska govorica«? Kaj neki bi rekli ti krogi, če bi kakšen Italijan govoril južnim Tirolcem: »Vi niste Nemci, še manj Avstrijci, ker vi ne govorite nemški, ampak pustertalski oziroma vinčgavski? Bog

ni ustvaril ljudi zato, da bi se med seboj grizli zaradi rase, jezika ali drugih takih postranskih stvari.

Videl sem, da se mesto Borovlje in okolica lepo modernizira. Toda ali spada to v modernizacijo, da so odstranili starodavno lipo. Mnogim je žal za njo. Po naprednih mestih take starine skrbno čuvajo in negujejo. Tako so se te dni vrstili v meni lepi spomini in pa neprijetni vtisi ob takih pojavih sovraštva, ki je vražji duh. Kam ta duh privede, prav dobro vem iz vsega tega, kar se je zgodilo na Češkem in Poljskem leta 1945. Ali ni v tem dovolj poduka? Zgodovina je dobra učiteljica. Sila vedno rodi silo. To je nekaj vtisov iz dni, ki sem jih preživel nedavno v svoji mili domovini.

Dr. I. Heyer

Dijakinje so v Celovcu počastile Milko Hartmanovo

V sredo, dne 24. aprila 1963, so dijakinja Mohorjevega doma v okviru »Koroške dijaške zveze« priredile recitacijski večer pesmi naše koroške pesnice Milke Hartmanove. Povabile so tudi Milko, da je prišla mednje, povabile so tudi nekaj profesorjev in drugih prijateljev naše mladine.

Po uvodni besedi, ki jo je povedala Helga Čebul, je Milko življenjsko pot popisala Ivica Zwitter. Deklamacije je napovedovala s spremnimi besedami Rozvita Hebein.

Milkine rodoljubne pesmi so deklamirale naslednje dijakinje: Rezika Esel »Beseda materina«, Helena Merkač »O, Podjuna!«, Veronika Lavrenčič »Zvonovi Gospe Svete«, Štefi Schaunig »Gorjijo oblaki«, Marija Rutar pa »V pregnanstvu«.

Od ljubezenskih pesmi, ki so privrele iz Milkinega srca, smo slišale tri, ki so jih podale: Marija Mischitz »Moje grede«, Milka Wernig »Mene zapustil je« in Marjanica Sima »Jaz nisem vedela«.

Končno so prišle na vrsto še nekatere elegične pesmi Milke Hartmanove. Podale so nam jih: Zalka Mikl »Moj veslač«, Zalka Kelich »Mamica pa ve«, Rozi Besser Magdalena štručke peče«, Leni Wutte

Zapisek ob aretaciji Rajakowitscha:

Komaj vsak tretji Nemec — antinacist

Dr. Simon Wiesenthal, to je tisti avstrijski Jud, ki je odkril in zbral dokazno snov proti nacističnemu zločincu Rajakowitschu, ki so ga avstrijske oblasti končno pod pritiskom javnega mnenja vse Evrope vendarle morale aretirati, je v nekem intervjuju tujim novinarjem izjavil, da bi moral piti pred sodišče okoli 160 tisoč zahodnih Nemcev, ki so si v času zadnje vojne s svojimi zločini zaslužili najstrožjo kazen.

Izmed največjih zločincev, razen onih, ki so bili obsojeni v nürnberškem procesu, pa jih je pretežna večina na svobodi. Celotno osem od dvanajstih zločincev, ki so sestavljali zloglasni Eichmannov štab za uničenje Judov jih je na svobodi. V zaporu so Krumey, Hunsche in Novack, svobodni pa so Alojz Brunner, Franz Abromeit, brata Gunther, nadalje Damneker, Anton Brunner, Anton Bruger ter še Seidel.

Da so ti ljudje na svobodi, pa čeprav nekateri pod tujimi imeni, so krive razmere v nekaterih državah Evrope, kjer so se denacifikacije lotili tako, kot jim je pač najbolj ustrezalo. Toda neki zahodnonemški tednik je v svoji anketi, ki jo je izvedel v Zahodni Nemčiji zbral podatke, ki so morda še bolj obtoževalni in zaskrbljujoči, kot podatki o tolikih zločincih, ki še danes žive na svobodi. Iz podatkov strokovnjakov inštituta za demografska raziskovanja v Zahodni Nemčiji izhaja, da bi se komaj 34 odstotkov državljanov Zahodne Nemčije aktivno postavilo po robu morebitnemu prihodu nacistov na oblast. Sicer je komaj sedem odstotkov anketiranih Nemcev »junško« priznalo, da bi prihod nacistov ponovno na oblast sami podprli, toda 30 odst. anketiranih je izjavilo, da jim je to malo mar in da bi glede tega bili povsem indiferentni. Ostali del Nemcev, t. j. 29 odst. anketiranih, ki so na stališču proti vzpostavitvi fašizma odnosno nacizma, pa je izjavilo, da bi v primeru konkretne nevarnosti ne zavzeli nobenega stališča, ali točneje povedano, da bi se v nobenem primeru ne angažirali proti prihodu nacizma na oblast.

V dvanajstih letih, pripominja tednik, se torej ni prav nič spremenilo v zavesti

»Kmečka Kalvarija« in Rezika Schöffmann »Kruh domači«.

Zbor deklet je vmes dvakrat prav lepo zapel po eno pesem, ki jo je skomponirala Milka. Posebnost tega večera je bila pesem »Rožice, rožice«, ki jo je osem deklet spremljalo s simboličnimi vajami. Druga taka zanimivost sporeda je bila pesem »Bandrovka«, ki so jo zapele in pokazale v obliki majhnega prizorčka Ivica Zwitter, Milica Mitsche in Helga Čebul. Kot zadnjo točko sporeda pa smo slišali Milkino pesem »Vetrič«, ki jo je uglasbil Silvo Mihelič. Ta je bila tudi najbolj podana.

Recitacijski večer je bil za mnoge, ki so nastopile, vaja v nastopanju pred občinstvom. Nekaterim je manj uspelo, drugim pa bolj. Navzoči so, lahko rečemo, z veliko simpatijo poslušali Milkine pesmi in s prav tako simpatijo spremljali vse, ki so nastopile. Za lep uspeh tega večera ima mnogo zaslug g. prof. dr. Cigan, ki vodi dramatski odsek.

Ob koncu te prireditve pa je vstala Milka in nam povedala nekaj lepih besed, ki jih je zaključila s posebno pesmijo, ki jo je posvetila naši dijaški mladini: »Pomladno jutro«.

pretežnega dela zahodnonemškega prebivalstva. Leta 1950 je vsak deseti Nemec označil Hitlerja kot »velikega Nemca«; danes vsak deseti Nemec misli prav tako. To pomeni, da je bivši diktator še danes popularen, pa čeprav manj popularen kot Adenauer.

Na vprašanje: Ali bi, izuzemši vojno, Hitler mogel biti označen kot eden največjih državljanz Nemčije?, je 36 odst. anketiranih Nemcev dalo pozitiven odgovor. Vsak tretji zahodni Nemec, poudarja tednik, še danes izraža svoje navdušenje nad diktatorjem, kateremu je v dobi šestih let, od dne, ko je stopil na oblast, pa do začetka druge svetovne vojne, uspelo zadušiti vsako svobodo, zatirati Jude ter tudi druge ljudi, ki niso mislili tako, kot on, in ustanoviti koncentracijska taborišča. Zgodovina torej mnogih zahodnih Nemcev, predvsem onih med 30. in 40. letom starosti, ni ničesar naučila — zaključuje nemški tednik.

Slovenski splošni tehnični slovar

Zveza inženirjev in tehnikov Slovenije pripravila izdajo prvega slovenskega splošnega slovarja. Izšel bo v dveh delih (prvi del je tik pred izidom in obsega črke od A do O. Vsebuje 600 gesel in nad 70 tisoč izvedenk do 600 strah). Ta knjiga, ki je izrazito delo skupine strokovnjakov, je izredno pomembna za napredek tehniške znanosti in velik prispevek h kulturi slovenskega tehniškega izrazja.

Omenjena izdaja je prvi slovar slovenskega tehniškega jezika, najboljši pripomoček za oceno in izbiro pravičnega tehniškega izrazja in strokovno izpopolnjevanje in čvrst temelj za širjenje tehnične kulture.

Junak brez slave

Gustav Pietsch, po poklicu oficir, je dosegel starost 67 let. Rojen je bil v Danzigu in je slovel kot dober vojak. Njegovo junško dejanje pa se ni odigralo na bojnem polju, temveč na polju dobrote in ljubezni do bližnjega. V času vojne je nam-

Kakšno je stanje v slovenski dramatiki

Te dni se v Celju vrši teden slovenske dramatike. V celjskem gledališču se je uvrstilo pet slovenskih gledaliških skupin, ki bodo prikazale pet slovenskih dramskih novosti letošnje sezone v Sloveniji:

Celjsko slovensko ljudsko gledališče Zmajevce »Jubilej«;

»Oder 57« Kozakove »Dialoge«;

Mestno gledališče ljubljansko Hoffmannovo dramo »Dan in vsi dnevi«;

Drama slovenskega narodnega gledališča Maribor Žižkove »Otroke apokalipse«

in Drama slovenskega narodnega gledališča Ljubljana Mikelno »Administrativno balado«.

Izbora seveda ni zajel vseh letošnjih dramskih novosti, vendar pa dovolj dobro pokaže različna prizadevanja in umetniške smeri v sodobni slovenski dramatiki v Sloveniji.

Zamisel prireditelja — celjskega Slovenskega ljudskega gledališča — je bila, naj bi se zbrala slovenska gledališča v Celju, da v prerezu pokažejo, kakšno je trenutno stanje v slovenski dramatiki v Sloveniji. S tem bodo omogočene primerjave in sodbe, dramatiki pa bodo mogli dobiti za svoje ustvarjanje dragocene pobude.

Naj še ob robu omenimo, da je celjski festival slovenske drame pred osmimi leti bil izredno spodbuden.

Kratke kulturne vesti

• DUNAJ

Izredna aprilška številka avstrijske literarne revije »Wort in der Zeit« je v celoti posvečena delom sodobne jugoslovanske književnosti. Uvodni del poudarja, da so postali nekateri jugoslovanski književniki v zadnjih letih pojem sodobne literature. Najvidnejše mesto zavzema Miroslav Krleža. Razen njega so zastopani še Mišić, Krklec, Crnjanski, Davičo, Matić, Vesna Parun, Kaštelan, Raičković, Popa, Pavlovič, Bor, Udovič, Kovič, Zajc, Matevski, Gorjan, Isaković, Zupančič in Šoljan. — V reviji »Eroeffnungen« pa so izšle istočasno slovenske originalne in prevedene pesmi Jožeta Udoviča, Daneta Zajca in Gregorja Strniše ter proza Branka Rudolfa.

• DUNAJ

Držičeva komedija »Dundo Maroje« je bila prvič izvedena v nemškem jeziku. V svoj program jo je uvrstilo gledališče v Bregenzu, glavno mesto Vorarlberga. Tamkajšnji časopisi poročajo, da je doživelo to delo dubrovniškega komediografa izreden uspeh l. 1954 v Parizu in da je od takrat obšlo delo že mnogo evropskih držav.

• PRAGA

V drugi polovici aprila bodo v Pragi odprli razstavo »Enciklopedija včeraj in danes in jutri«, združeno z izidom prve knjige kratkega češkoslovaškega enciklopedičnega slovarja. Razstava bo prikazovala poglavitne stopnje pri sestavljanju enciklopedij od antičnih časov do danes, razen tega pa bo seznanila obiskovalce z dolgotrajnim in težkim delom, ki ga terjata sestavljanje takih publikacij.

reč nad 400 Judom rešil življenje. Kot mornarski poveljnik je skrival preganjane Jude na svojih ladjah in jih skrivaj prepelejal s čolni na inozemske ladje.

Po končani vojni je mnogo potoval po morju in je pred dvema letoma končno prišel v Berlin, kjer živi skrito življenje. Prejema od Socialne podpore najpotrebnejše. Pred kratkim pa ga je berlinski senat v slovesni počastitvi oklical za »junaka brez slave«.

S harmoniko za Boga

V državi Peru deluje salezijanski duhovnik, ki zelo dobro igra na harmoniko. Večkrat nastopa na televiziji in tudi drugod. Z zaslužkom, ki ga s tem dobi, vzdržuje 300 ubogih fantov. Samo s tako zaslužnim denarjem je za te svoje gojence sezidal lep oratorij (študentovski dom), pri katerem so športna igrišča in drugo, kar je potrebno za mladino današnjega časa. On plačuje za vse in ne zahteva nobenega povračila. Dar, ki mu ga je Bog dal, zna uporabiti v plemenite namene. Škoda, da nima več posnemačev!

30-letnica Duhovnega življenja

Med slovenskimi izseljenci so poleg svetnega informativnega tiska zavzemali vedno pomembno mesto tudi verski listi. Najprej so nastali v ZDA, zatem med Slovenci v Argentini, danes jih pa imajo tudi v Evropi in Avstraliji. Najstarejša slov. izseljenska verska revija je Ave Marija, ki jo izdajajo slovenski frančiškani v Lemontu, ZDA, takoj za njo pa Duhovno življenje, ki izhaja kot tridesetletnik med Slovenci v Argentini.

Nastanek Duhovnega življenja sega v leto 1933, ko je na pobudo ted. slov. izseljenskega duhovnika v Argentini pok. Jožeta Kastelica ted. slovenski list »Slovenski tednik« dne 28. maja prinesel versko prilogo »Moje versko življenje«. Pokojni Kastelic jo je izdal v posebnih nakladi 500 izvodov. »Naše duhovno življenje« je izhajalo kot priloga Slovenskega tednika do srede julija 1934, ko se je Argentina pripravljala na Mednarodni evharistični kongres. Pri pripravih za ta kongres so aktivno sodelovali tudi Slovenci ter je pok. Jože Kastelic izdal prenovljeno »Naše duhovno življenje« dne 25. avgusta 1934 na 36 strah z lepim ovitkom kot popolnoma samostojno publikacijo pod sedanjim imenom »Duhovno življenje«. Ker pokojni Kastelic sam vsega uredniškega dela ni zmožal, so mu pomagali pri tem delu tudi v domovini. S članki so sodelovale znane slovenske osebnosti kot n. pr. dr. Aleš Ušeničnik, dr. Jos. Mal, dr. Ujčič, strokovno uredništvo v domovini je pa imel na skrbi pok. dr. Jože Debevec. Za sam Mednarodni evharistični kongres v Buenos Airesu je pa Duhovno življenje izšlo v oktobru 1934 na 100 strah. »Duhovno življenje« je tedaj izhajalo kot tednik, tako, da so slovenski izseljenci v Argentini tedaj imeli kar tri slovenske tednike: Slovenski tednik, Slovenski list in Duhovno življenje.

Od poznejših važnejših števk Duhovnega življenja omenjamo št. 90 z dne 25. maja 1935, v kateri je bila objavljena »Izseljenska spomenica«, predložena slovenskemu izseljenskem kongresu, ki je zasedal med evharističnim kongresom v Ljubljani od 27. do 30. junija 1935.

Jože Kastelic je odšel septembra 1935 v domovino in pridobil za odhod v Argentino sedanega msgr. Janeza Hladnika, ki je prišel v Buenos Aires 1. marca 1936 in je štev. 103 prevzel uredništvo Duhovnega življenja. Med Kastelčevim bivanjem v domovini je Duhovno življenje izhajalo kot mesečnik in je nato kot mesečnik tudi ostalo ter izhajalo naprej vse do današnjih dni.

Leta 1951 so pod uredništvom g. Martina Mizerita začele izhajati tudi »Božje stezice« kot priloga Duhovnemu življenju.

Slovenski naseljenci so DZ kot družinski verski list zaradi zanimivih člankov radi prebirali. V njem so bili literarni prispevki, zanimivi potopisi, Darinka Čehovin je prevajala v kasteljansko Finžgarjev roman »Pod svobodnim soncem«, njena sestra Vanda ga je pa ilustrirala. Vsaka številka je imela tudi sestavke iz slovenske narodne in literarne zgodovine. Pri listu je poštovovalno sodelovala cela vrsta zavednih slovenskih izseljencev. Omenjamo zlasti ing. Cirila Jekovca, Mirka Peljhana, Lakerjeve, Blaznika, Škerbca, Ivanko in Ludvika Mileja, Rudija Skalo, Franca Gomiščka, Andreja Laha in številne druge, ki so pomagali tudi v upravi in v organiziranju vsakoletnih družabnih prireditev revije za kritje tiskarskih stroškov.

Naj bi Duhovno življenje stalo vsem, ki skrbijo za njegovo redno izhajanje, vedno ob strani, da bi vztrajali pri težkem in odgovornem delu ter tako vršili poslanstvo med slovenskimi izseljenci za ohranitev slovenskih verskih in narodnih izročil.

Glavni namen lista je bil »opozarjati na božjo besedo te dajati staršem in vzgojiteljem potrebna navodila in pripomočke za verski pouk otrok ter vzgojna navodila.«

DOBRLA VES (Z naše vasi)

Tudi mi se veselimo okrožnice sv. očeta »Pacem in terris«, ki se zavzema za zaščito narodnih manjšin, v upanju, da bi tudi nas vsaj malo dosegla zaščitna blagoslovljena roka sv. očeta. Mi tu v središču slovenske Podjune nismo »manjšina«, temveč »večina«. Dobrolska fara ima namreč devet velikih vasi s slovenskimi kmeti, katere bi utopili najrajši v žlici vode. Še pri mrličih ne dajo nestrpnosti miru. Ko so zadnjič pri gospej Véseli molile žene slovensko rožni venec, pride tak nahujskanec, jim prepove nadalje slov. moliti in sam začne nemško moliti rožni venec. Je to človek, ki iz pobožnosti gotovo ni molil še veliko. Če gredo misijonarji v Afriko ali Anglijo, se morajo naučiti jezika tistega ljudstva, kamor grejo; potem so šele sposobni učiti

Pri nas na Koroškem

Dipl. inž. Marko Polcer — sedemdesetletnik

Lepo število slovenskih fantov iz Koroške je bilo v prvih letih po prvi svetovni vojni na dunajskih visokih šolah. Med temi je bil tudi Vazarjev Marko.

Na svojih sestankih smo se zbirali okoli tedanjega urednika »Koroškega Slovenca« Cirila Kanduta iz Maloš v češki ti-

sopotnikov. Vso svojo ljubezen in skrb je posvetil svoji drevesnici, ki je v prvih po-četkih zahtevala mnogo znoja in dajala le suh in trd kruh. Brez gmotnih sredstev je pričel uredničevati svojo zamisel lastne drevesnice, da bi tako na peščenih šentviških tleh vzgojil sadna drevesca, ki bi najbolje odgovarjala zemeljskim in podnebnim pri-likam Podjunske doline. Po začetnih ne-uspehih, katere so v zimskih mesecih pove-čali še zajci, se je započeto podjetje obr-nilo na uspešno stran. Kdor načrtno in neumorno dela, mora priti do uspeha. Ta-ko se je godilo tudi g. inž. Marku Pol-cerju. Vzgojil je vrsto plodonosnih dre-vesc in končno je drevesnica tudi njemu naklonila košček belega kruha.

Neke vrste Prežihov samorastnik je bil Marko vse svoje življenje, ostal je globo-ko zakoreninjen v domači zemlji, kateri je posvetil vse svoje delo, od katerega pa je zahteval in tudi dosegel lep donos.

Še eno stran bi hoteli danes ob njego-vi sedemdesetletnici posebno naglasiti. Marko je bil pri vseh težkih življenjskih izkušnjah in tudi neuspehih tesno pove-zan z vsem kulturnim delom in ustvarja-njem koroških Slovencev. Želimo mu iz vse-ga srca obilo zdravja in uspehov pri na-daljšanih naporih, predvsem pa želimo, da bi od njega započeto in s tako ljubeznijo nadaljevano delo našlo tudi pravega na-slednika.

pomenil tramvaj veliko prometno oviro in tudi po svoji pičli hitrosti ni bil dorasel času. Obusu proti Križni gori pa so po-sebno nagajali zimski meseci, ko je ponov-no odpovedal zastareli elektrovož na eni strani in na tleh pa so kupa snega delali težave.

Da se pospeši promet, so se celovski mest-ni očetje odločili, da s 16. aprilom 1963 pošljejo tako tramvaj kakor tudi obus v zaslužni pokoj in oba nadomestijo z mo-dernimi avtobusi, ki seve tudi niso bili poceni, saj je vsak stal 400.000 šilingov.

Po stari navadi pa je bilo slovo od ob-nemogljih vozil kar slovesno. Zadnji dve uri sta bila tramvaj in obus brezplačno vsakomur na razpolago. Staro in mlado se je te pravice zares tudi poslužilo in so bili tako zadnji vozovi nabito polni. Konč-no pa je bila ura 16. aprila ravno 16, ko so se vozovi k zadnjemu slovesu zbrali na Trgu Sv. Duha. Večtisočglava množica je prisostvovala temu dogodku. Celovski žu-pan je posebno nagradil tiste nastavljenice, ki so leta 1911, ko je tramvaj prvič vozil, že bili v službi.

Komaj so stopila stara vozila iz službe, že so delavci zasadili krampe in lopate, da odstranijo tramvajske tračnice in tako da-jo Kolodvorski ulici in Trgu Sv. Duha no-

Naše prireditve

Katoliško prosvetno društvo »Planina« v Selah vabi vse prijatelje lepe igre k pre-tresljivi drami

»PLAVŽ«.

Snov igre je vzeta iz zgodovine jeseniške-ga fužinstva. Slika nam obupno borbo, pa tudi znago zavednega kmeta z zemeljskih zakladov lačnim tujcem. Je lep slavospev ljubezni do lastne grude in lastnega rodu.

Igrajo jo 5. maja ob 1. pop. v selskem farnem domu.

Prostovoljni darovi so namenjeni za no-vo selsko cerkev.

ODER MLADJE

uprizori za materinski dan, dne 12. maja, v Farni dvorani v Škocijanu igro

MATI TEREZA,

ki kaže trnjevo pot matere-kmetice.

Filmska ocena

Pliherk. — Sobota in nedelja, 4. in 5. maja: Der Schinderhannes (IVb). — Drama o možu, ki se je za časa Napoleona v Nemčiji zavzel za zatiranje kmete. Za odrasle s premislekom. — Torek, 7. 5.: 12 Uhr mittags (IV+). Pozitiven film iz divjega zapada. — Četrtek, 9. 5.: Kati und die Wildkatze (II+). — Hčerka nekega gozdarja si vzame v hišo mlado divjo mačko. Ko doraste se vzbudi v njej instinkt zveri in jo morajo izpustiti. Lep film iz narave, predvsem za otroke.

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 4. 5.: Ich träume von Liebe in südlicher Nacht. — Nedelja, 5. 5.: Kaiserliche Hoheit (III). — Sreda, 8. 5.: Das Moor ist meine Heimat (IVa).

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 3. maj: Falstaff (krstna predstava). — Sobota, 4. maj: Minna von Barnhelm (zadnjikrat). — Nedelja, 5. maj, ob 15.00: Falstaff. — Torek in sredo (7. in 8. maj) ni večernih predstav. — Četrtek, 9. maj: Falstaff. — Petek, 10. maj: Das Land des Lächelns (krstna predstava). — Sobota, 11. maj: Falstaff. — Nedelja, 12. maj, ob 15.00: Das Land des Lächelns, — in ob 19.30: iz del Nestroya: »...doch nicht umsonst«. Gostuje Herbert Lederer (Dunaj).

Za vse predstave prosta prodaja vstopnic. Začetek vedno ob 19.30 (razen 5. in 12. maj).

MALI OGLASI

Pomladna volna, specialna Shetland, S 12.80

Dralon — fini, S 14.30

pri WOLL- u. STRICKBAR, nasproti kapucinske cerkve v Celovcu.

Perlon nogavice, brez šiva, 6.50, pri SÄTTLER, Klagenfurt, Heuplatz.

Jablane in ribez. Ker je ostalo le nekaj jablan in ribezovega grmičja, jih oddajam le v drevesnici. Marko Polcer, pd. Vazar, št. Vid v Pod-juni — St. Veit im Jauntal.

vo obliko. Dela so pričeli pri kolodvoru in na Trgu Sv. Duha in računajo, da bodo vsa ta dela dogotovili do 1. julija 1963.

Vsi oni pa, ki pridejo z vlakom v Celovec in hočejo v deželno bolnico, imajo neposredno zvezo od kolodvora do bolni-ce in jim torej ni treba nič več prestopati.

Pridite in oglejte si

kuharsko in šiviljsko razstavo

ter odrsko prireditve.

ki bo 5. maja 1963 v št. Rupertu pri Velikovcu ob zaključku 6-mesečnega go-spodinjskega tečaja.

Odrska predstava bo za oddaljene goste ob pol 2. uri popoldne, za bližnje pa ob pol 5. uri popoldne.

Prisrčno vas vabijo

g o j e n k e .

evangelij v njihovem domačem jeziku, to je kultura pri črnih... Naša kultura pa je prišla tako daleč, da naši duhovniki znajo domači jezik že kot otrok, pa ne smejo v šoli učiti otroke v domačem jeziku. Iz iz-kušnje vemo: ako mladina ne bo znala v svojem doma govorečem jeziku moliti, po-tem bo utihnili skupna družinska moli-tev. Kjer se v domačem jeziku ne moli, se sploh ne moli...

GLOBASNICA

(Slovo Maronove matere)

Pri Maronu so po vojni postavili lepo novo enonadstropno hišo. V njej si je ure-dila stara Maronova mati čedno sobo, da bi tu v miru preživljala svoj življenjski večer. Človek obrača, Bog pa obrne. Po kratki boleznj se je v 74. letu starosti ne-pričakovano za vedno preselila od svoj-cev v večno domovino. Sicer jo je že dolgo mučila naduha, vendar smo jo do zadnje-ga videli pri delu.

V nedeljo, dne 7. aprila, smo jo spremi-li v nepreglednem žalnem sprevodu, kate-rega sta vodila č. gg. Pavle Kanauf in do-mači dušni pastir, na domačo božjo njivo. Rajna mati je bila vzor Bogu vdane, skrb-ne in neutrudljivo delavne kmetice, je de-jal domači župnik, ko se je ob odprtem grobu poslavljaj od rajne. Cerkveni pevci so ji v slovo od doma zapeli, »Mati se po-slavlja«, ob grobu pa »Vigred se povrne«. Naj ji sveti večna luč Maronovi družini naše iskreno sožalje.

BILČOVŠ

(»Črni križ v gozdu«)

Na velikonočni ponedeljek je igralska skupina prosvetnega društva »Bilka« v Bil-čovsu uprizorila lepo in zahtevno igro: »Črni križ v gozdu«. Miklavževa dvorana se je dvakrat napolnila z gledalci, ki so z velikim zanimanjem sledili izvrstno izve-deni igri. Saj poznamo dobro izvežbane igralce, ki se vedno zelo potrudijo in zato dosežejo tudi lepe uspehe. Tako je bilo tudi pri tej zadnji igri. Igralci so se res dobro vživeli v svoje vloge, tako da gledal-ci niso imeli občutka, da je dogajanje na odru samo nekaj naučenega. Doživljali so

skarni v petem dunajskem okraju. Šarvil-celj, Sadolšek, Jug, Piskernik, Zdravko Zwi-ter, Igo Oraš, Blüml, Hutter, Tischler in drugi. Marsikaj potrebnega smo se pri teh srečanjih pomenili in tudi drug drugemu pomagali nositi revščino slovenskega študen-ta. Nismo pa pozabili, da je tudi dru-žabnost potrebna in iskali smo tudi sreča-nja z drugimi rojaki na raznih fakultetah dunajske univerze.

Marko Polcer je posvetil svoj študij agro-nomiji in kot agronom je ostal zvest do-mači zemlji, kakor nihče drug od njegovih

z igralci vred veselje in žalost in vso glo-boko problematiko vsebine. Zaslužijo vse priznanje in pohvalo. Vse vloge so bile po-srečeno razdeljene, podajanje brežhibno in doživeto, res duhovni užitek za navzoče občinstvo. Le radi nastopajte na odru še v bodočnosti in gojite svoje talente. Osta-nite zvesti izročilu svojih prednikov in nas kmalu spet povabite na kakšno prireditev.

ŠT. VID V PODJUNI

(Novice)

Naše izobraževalno društvo je uprizori-lo na cvetno nedeljo igro »Deseti brate«. Vsi igralci so svoje vloge zelo dobro podali, predvsem pa starejši, ki so bili že večkrat na odru. Zahvaljujemo se vsem igralcem za kulturni užitek. Vsaka zahvala pa je tudi nova prošnja: da bi nas naši igralci zopet kmalu iznenadili s kakšno prireditvijo.

15. aprila, na velikonočni ponedeljek, je bila pri fari poroka Franca Polzer, Va-zarjevega v Spodnjih Vinarah in Micke Wutej, Šerjakove iz Peglja pri Mohličah. Poročil ju je dobrolski kaplan g. Adamič.

Poročno slavlje je bilo na nevestinem do-mu v ožjem krogu. Novoporočenemu paru želimo vse dobro na njuni življenjski poti.

CELOVEC

(Slovo od cestne železnice)

Za velikonočne praznike 1963 sta smela tramvaj od kolodvora do trga Sv. Duha in avtobus od št. Petra do Križne gore še opravljati svoj dolgoletni posel. Za terek po praznikih pa je obema odbrenkalo.

Za razmerno ozko kolodvorsko ulico je

Ljubljanska Filharmonija

Pred kratkim smo poročali, da so celovski madrigalisti gostovali v Ljublja-ni, kjer so želi zelo lep uspeh. Omenjamo še, da so se Celovčani poklonili tudi slovenski pesmi in sicer s koroško pesmijo »Pojdem v Rute«. To gostovanje bo ljubljanska Filharmonija celovskim gostom vrnila v ponedeljek, 6. maja 1963, ko bo ob osmih zvečer nastopila v Domu glasbe v Celovcu z novim kulturnim programom.

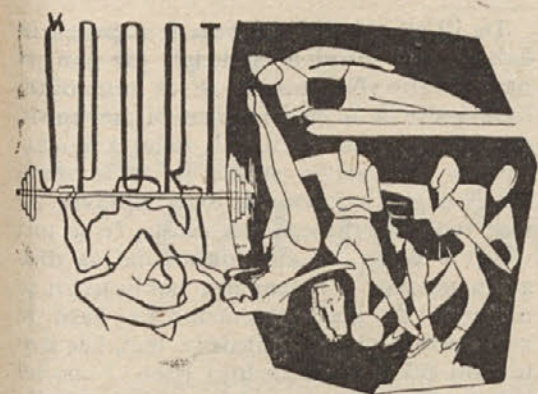
Dirigiral bo svetovno in mednarodno znani Samo Hubad, ki ga celovško občinstvo že dobro pozna in ga je v okviru kulturnih izmenjav med Koroško in Slovenijo že večkrat slavilo.

Slovenski umetniki bodo izvedli vrsto zanimivih točk. Izreden uspeh je bila krstna uprizoritev »Musiques funebres« Primoža Ramovša. To delo bodo ponovili tudi v Celovcu. Nadalje je na programu »2. koncert za klavir in or-kester« Serga Rachmaninowa, kjer bo nastopila kot solistka mlada slovenska pianistka Dubravka Tomšič, ki je absolvirala svoje študije pri Arthuru Rubin-steinu. Zaključek tvori »IV. simfonija« Petra Čajkovskega.

Vstopnice v predprodaji v »Kärntner Landesreisebüro« na Novem trgu v Celovcu.

Dne 11. maja 1911 je speljala v Celovcu prva »električna« železnica. Pred Rainerhofom na No-vem trgu so se zbrali radovedneži, gospoda, deželani, staro in mlado, moški in ženske, da vidijo novo čudo. Jezdec le s težavo kroti svojega konja, otroci pa imajo svojo senzacijo. Celo sicer mir-ni celovski zmag, ki le redko zmaga z repom, je postal nemiren in se ob pogledu na »električno« vzpel na zadnje noge ter ga orjak z gorjačo komaj kroti. Tako je pred 50 leti upodobil prihod »električne« v Celovcu nezmani hudomušni umetnik na razglednici.

NOGOMET

Senzacija v Praterstadionu
Avstrija — ČSR 3:1 (0:0)

Pred enim tednom je Avstrijcem uspelo popraviti jesenski poraz (0:6) proti Čehoslovaški s tem, da so jo premagali v prvi letošnji mednarodni tekmi s 3:1 (zadeli pa so tudi trikrat samo ob les!). Ta poraz je pomenil za Čeha ogromen udarec, posebno še za funkcionarje, ki so smatrali to tekmo kot trening za naslednje srečanje z Bolgarijo. Vzrok te avstrijske zmage pa bi bil nemara ta, da je prišlo do srečanja šele sedaj, ko so vsa avstr. moštva v borbi za avstr. prvaka in s tem tudi nekateri igralci v dobri formi; nadalje, da v češkem moštvu letos ni bila zastopana niti polovica lanskih igralcev, ki so igrali na svetovnem prvenstvu, ter da so igrali Avstrijci na domačih tleh.

V prvi polovici ni prišlo do nobenih golov. V drugi polovici pa se je obliče igre popolnoma spremenilo. Bil je to čas uspešne avstr. obrambe in še bolj uspešnega napada, ki je dosegel tudi 3 gole, katerih strelec je bil *Horst Nemec*. Kar trikrat za povrstjo je pretresel energični napadalec dunajske Avstrije mrežo češkega vratarja *Kaube*. S tem je Nemec zagotovil Avstrijcem zmago, kajti za Čeha je bil uspešen samo levi napadalec *Mašek*, ki je v 65. minuti presenetil vratarja dunaj. Avstrije. *Fraydlna*, to pa, ko je Avstrija vodila že z 1:0.

Nemec pravi k zmagi: »Presrečen sem, da sem ustrelil tri gole in sicer vse z levo nogo.«

Ta zmaga nas pa tudi ne sme prevzeti, kajti Čehi vodijo bolj kot jasno v zmagah tistih iger, ki so se odigrale med tema sosednjima državama po letu 1925.

Avstrija Celovec — LASK 1:0 (0:0)

Prvič v pomladni sezoni je uspelo cel. Avstriji obdržati dve točki doma, ko so v nedeljo premagali linške atletike z 1:0. Sicer so Celovčani z zmago že računali in tudi trener LASK-a Schlecht se je doma izrazil, da vožnja v Celovec ne bo povsem lahka.

Zlati gol za Avstrijance in edini gol srečanja je ustrelil Lorber II.

Mrežo celovške Avstrije je branil tokrat Pihorner, ki ga poznamo še iz regionalne lige (vratar Gartner je namreč poškodovan). V obrambi pa je nadomeščal Büllwatsch Vavpota. Poleg Büllwatscha pa je ugajal v obrambi tudi mladi Sackmann, ki se je spustil v vsak dvoboj z nasprotnikom in bil tudi docela uspešen. Razveseljivo je, da je dosegel tekač Hohenberger zopet svojo normalno formo.

Kompleten je nastopil tudi celovski napad (Klug — Lorber I — Vukas — Lepič —

KARL SCHRANZ PROGLAŠEN ZA
NAJBOLJŠEGA ŠPORTNIKA 1962

Pred kratkim so bili na Dunaju proslavljeni najbolj uspešni športniki preteklega leta. Nad 76.000 ljudi je v stadionu, kjer se je vršila ta slavnost, z vriskanjem pozdravilo najboljših pet športnikov, ko so vkorakali v spremstvu policijske kapele na igrišče.

Lorber II), ki je izkoristil vsako priložnost ter s tem tudi dosegel zelo zaželeno zmago.

Kakemu optimistu pa ta zmaga pove, da še ni konec s celovško Avstrijo, ki se bo borila do konca za obstoj v državni ligi.

Št. Janž premaga Rudo 6:2 (2:1)!

V IV. kolu vigrednega nog. prvenstva je šentjanška enajstotica slavila visoko zmago nad moštvom iz Rude, ki zavzema v

Na sliki vidimo vratarja dunajskega kluba Wacker Drabits-a v obrambni akciji. Ali bo on zmoget v tej „odločilni tekmi“, ki bo v soboto — prenašala jo bo tudi televizija —, preprečiti zmago Celovčanov? Menim, da ne!

lestvici II. D-razreda z 2 točkama zadnje mesto. V I. polčasu so se gostje še kar dobro držali, medtem ko v 2. polovici igre niso več tako uspešno ubranili napade šentjanških napadalcev.

Zmaga šentjanžanov bi lahko izpadla še veliko više, če pomislimo, da je Gabriel

Iz rok predsednika ÖOC (avstrijski olimpijski odbor), dr. Karla Nametschka, so prejeli častne nagrade sledeči športniki, katere vidimo na sliki (od leve na desno): Kurt Mrkwicka, Renate Hanslovka, Karli Schranz, Regina Heitzer in Walter Müller.

Kot zadnji je prišel pred častno tribuno naš dobro poznani smučar Tirolec Karli Schranz. Ko je bil kot dvakratni svetovni prvak proglašen izmed vseh za najboljšega športnika za leto 1962, so mu vsi gledalci navdušeno ploskali in se z njim vred veselili tega slavnostnega dogodka.

V Latinski Ameriki je zastalo gospodarstvo

Južnoameriško gospodarstvo se v zadnjih letih, primerjajoč ga z naraščanjem latinskoameriškega prebivalstva, ki danes šteje ok. 220 milijonov duš, sploh ni razvijalo. Strokovnjaki, ki so izdelali načrt za izvajanje Zveze za napredek, so poudarili, da bo treba na tem področju zvišati splošno proizvodnjo na vsakega prebivalca za 2,5 odst. letno. Toda samo v dveh južnoameriških državah se je letna proizvodnja na osebo dvignila za nekaj več kakor 2 odst. V ostalih državah se to ni zgodilo, kljub temu, da prebivalstvo na tem področju narašča za 2,9 odst. letno. Skoro vsi gospodarski sektorji v Latinski Ameriki so v popolnem zastoj.

Izvoz je zašel v ogromne težave. Cene glavnim latinskoameriškim proizvodom — poljedelskim, mineralnim in petroleju — so močno padle in še padajo. V času od 1957 do 1961 so cene na splošno padle za 11,5 odst., tako da to področje praktično ni imelo nobenega dobička od 13,5 odst.

povečane prodaje svojih proizvodov na zunanjem trgu. Takšnih razmer, pravi neko ameriško poročilo ni nikjer na ostalem svetu. Možnosti za bodočnost so majhne. ZDA, ki ima sama ogromne količine blaga nagradenega doma, je leta 1961 uvozila za 27 odst. manj svinca in za 21 odst. manj cinka, kakor leta 1957. Prav tako se Latinska Amerika ne more z upanjem ozirati v Skupni evropski trg; ta trg se raje zanima za svoje bivše kolonije in nove afriške države.

Možnost uvoza je izključno vezana na možnost izvoza ter je zato v Latinski Ameriki tudi povsem na tleh. Latinska Amerika je imela lansko leto malenkostno več denarja na razpolago za uvoz, kakor leta 1957: lansko leto 7,19 milijard, leta 1957 7,17 milijard dolarjev. Da je položaj še slabši, pravi poročilo, pa je pripomogla rast prebivalstva, ki se je v Latinski Ameriki povečalo v tem času za 12 odst. Tako se je količina uvoza na osebo v tem času občutno zmanjšala.

Vloge kapitala tujih zasebnih podjetij v Latinsko Ameriko, ki so eden od virov za uvoz materiala in strojev za proizvodnjo, so lansko leto tako skromno narasle, da jih ni vredno omenjati. Leta 1957 so te vloge znašale za vse področje 622 milijonov, lansko leto pa 642 milijonov dolarjev, torej porast za komaj 20 milijonov dolarjev. Razen tega so vsi tuji vlagalci kapitala zmanjšali svoje vloge za razvoj osnovnih industrij (rudarstvo, petrolej, poljedelstvo) in so raje vlagali svoj kapital v proizvodno industrijo (hišne potrebnosti, avtomobili); to so delali zato, ker je proizvodno industrijo težje poddržaviti, kakor osnovno industrijo. Pred poddržavljenjem v Latinski Ameriki ni nobeno podjetje nikdar varno.

Inflacija nevarno in nezadržno narašča. Ker ni izvoza in tudi ne tujih vlog kapitala, so vlade prisiljene jemati posojila ali tiskati denar, da morejo podpirati domače industrije in tako zavirati brezposelnost naraščajočega prebivalstva. Toda proizvodnja se ne dviga istočasno s povečanjem denarnega obtoka. Cene se zato dvigajo, z njimi pa raste draginja, v Latinski Ameriki mnogo hitreje kakor drugod po svetu. V zadnjih petih letih se je draginja povečala: v Argentini za 212 odst., v Boliviji za 158 odst., v Brazilu za 146 odst., v Čilu za 111 odst., v Urugvayu za 133 odst.

Po končanih razpravljanih in debatah gospodarskih strokovnjakov so se prav v isti dvorani v Meksiku zbrali gospodarski ministri ameriških držav, da bi na podlagi ugotovitev strokovnjakov izdelali delovni načrt. Menijo, da bodo zopet ZDA tiste, ki bodo morale največ prispevati za latinskoameriško propadajoče gospodarstvo. Po načrtih Zveze za napredek so ZDA že obljubile 10 milijard dolarjev pomoči za dobo desetih let. Prav tako so se ZDA obvezale podpreti ceno kave, sedaj pa jih bodo družile (Dalje na 8. strani)

SEJEM RUMENEGA GOVEDA

Zveza rejcev rumenega goveda za Koroško bo privedila v sredo, dne 8. maja 1963, pomladni govejski sejem v dvorani zvez rejcev v Št. Vidu ob Glini. Prignali bodo bike in visokobreje krave in telice na novem mleku.

Vse živali izhajajo iz netuberkuloznih hlevov in so brez banga. Od hleva do hleva so zavarovane.

Začetek sejma je ob desetih dopoldne.

Uvrščanje v razrede in potrditev bo dan prej ob eni uri popoldne.

Igralci hokeja na ledu so včasih tudi prav dobri nogometaši. Eden, ki se udeležuje tako pri hokeju (pri KAC-u) kakor tudi v nogometu (pri ASV-u), je Dieter Kalt, ki ga vidimo na skrajni desni.

NAMIZNI TENIS

2. zmaga DSG — Celovca

SK Kriva vrba — DSG Celovec 2:8

S to zmago, ki je izpadla zelo visoko, so si cel. igralci zagotovili predzadnje mesto, medtem ko ostane moštvo Krive vrbe na zadnjem mestu z nobeno točko.

Za Celovčane so dosegli točke Grabner (3), Partl (3), Gratzner (1) kakor tudi Grabner — Partl (1); za nasprotnike pa Parinpek in Schneider (oba po 1).

Zadnja tekma letošnje sezone pa bo v soboto proti ESV Št. Vidu. Igralci DSG-ja računajo z neodločenim rezultatom.

— Finska je dežela športnikov. Predsednik države ima 62 let. Kadar je sneg, ne zamudi dneva, da ne bi smučal. Najmanj prevozi na dilcah 12 km; poleti pa pešči. Finska je dežela gozdov. Tudi okoli prestolnice so gozdovi. Najmanj po šest kilometrov prepešči vsak dan po gozdu, ko ni snega. Pa ne da bi samo peščil, med potjo izvaja še vse mogoče športne vaje.

ZA DEKLETA:

Študirano dekle

Ali naj dekle študira? Ali naj gre v gimnazijo, strokovno šolo ali akademijo? Mnogo besedi in črnili se je že porabilo ob tem vprašanju. Dve zmoti sta zagovarjali vsaka svoje skrajno mnenje, resnica pa ostaja vedno nekje v sredini.

Prva znota trdi, da dekle, ki je po vsej svoji naravi namenjena za materinstvo, nima nič opraviti zunaj sten svojega doma in torej ne potrebuje več umske kulture kot osnovno, to je tisto, ki jo dá osnovna šola. Druga znota pa trdi, da neposredni cilj ženske ni družina, ampak družba in je zato ona prav tako kot moški dolžna pridobivati družbi dobrine in si tako poiskati določen poklic.

Resnica je pa v sredini: ne sme se ženska izključiti iz skrbne umske kulture, a ne sme se na drugi strani v njej popolnoma izenačiti z moškim.

Dekle se ne sme izključiti od izobrazbe. To pa zato, ker izobrazba prav tako izpopolni dekleta kakor fanta, oplemeniti in vzgoji v dekletu ne le um, ampak tudi čustvovanje ter jo naredi pripravnijo za izvrševanje tudi materinskih opravil v domu in v družbi. Cerkev se je vedno zavzemala za kulturno oblikovanje ženske (že v 12. stoletju so ženske poučevale na univerzah, ki so takrat bile v cerkveni upravi). Kot bodoči materi bo dekletu izobrazba močno koristila pri vzgoji otrok, pri socialni in dobrodelni dejavnosti in tudi pri podpiranju moža.

Morda ste že kdaj razmišljale, zakaj možje tolikokrat silijo v kavarne ali gostilne? Oni si želijo spremembe in zanimivosti v pogovorih. Razgovori z ženo jih ne mikajo več zaradi svoje vsakdanjosti. Res je težko dobiti vsak dan nov predmet razgovora, a so le žene, ki znajo narediti razgovore zabavne in raznovrstne. Pri tem jim prav izobrazba močno pomaga.

Dekle ima od študija tudi osebno korist. Z njim postane socialno in gospodarsko neodvisna. Ni ji treba gledati zakona kot edino rešitev za bodočnost. Gre v zakon, ker jo vanj nagiba narava, ker jo tja kliče ljubezen do človeka, katerega si je svobodno izbrala, ne da bi morala pri tej odločitvi misliti na njegov žep.

Morda bodo nekateri ugovarjali, češ, da gospodarska neodvisnost žensko oddalji od zakona in da je zato napačno govorjenje o tej ekonomski neodvisnosti. Vendar ostane resnica, da ta neodvisnost odvrne dekleta od prisiljenega zakona. Kajti tisto dekle, ki gre v zakon le zato, da reši svoj življenjski obstoj, se je hudo zmotila in bo skoro gotovo nesrečna.

Na drugi strani pa je naravno teženje po zakonu tako močno, da bo še vedno večina deklet ostala zvesta svojemu naravnemu poslanstvu, četudi so izobražene, seveda če niso okužene od sodobne materialistične kuge. Zlasti pa odpade ta bojazen

JANEZ JALEN:

29

CVETKOVA Cilka

Z G O D B A

»Je.« Joža je bolj prikimal kakor povedal.

»Pa menda ne kličejo tudi nje k razpravi?« je zaskrbelo očeta.

»Mogoče. Zaradi otroka, ki mu je sama varuh.« Ravnik ni maral tajiti svojih misli.

»Prekleta baba,« se ni mogel zdržati Cvetek.

»Res, prav zares se ni bilo treba Viktorju meniti z njo. Pa še svaril sem ga, svojeglavca, Bog mu odpusti!« Jožu je bilo nerodno. Prav nič ni skrival, da se mu rajnega brata smili. Prijel je svakinjo za roko: »Cilka, nič se ne boj! Res je nerodno, pa jaz bom držal s tabo. Že uredimo, da ne boš preveč na škodi.«

»Saj še ne vesta gotovo, če gre k notarju,« je skušala Cilka pomiriti na pol sebe, na pol pa zagovarjati pokojnega moža.

»Kam pa naj bi drugam šla. Je prelena, da bi za vsakdanji opravke tako zgodaj vstala.« Očeta je zmeraj bolj grabila jeza.

»Nič se ne slepimo, kar pripravimo se, da bomo skupaj stali pred notarjem,« je bil uvideven Ravnik. Zamikalo ga je pa le, da bi poizvedel pri sprevodniku, če se Tina res pelje v Radovoljico. »Nič,« se je premislil. »Ženska ima znanje za marsikom. Sprevodnik bi me utegnil izdati, pa bi se nama oba smejala za hrbtom.«

Pogovor je zastal. Oče ni nič več razmiš-

ljal, kam se natakara pelje. Samo pripravljal se je, kako bo govoril pred notarjem, če bo hotela uveljaviti kakšne pravice. »Kaj pa, če je zavoljo te preklicane tice hotel Viktor oporoko spreminiti?« ga je zaskrbelo. »Najrajši. Pa ga je smrt prehitela.«

Potnikov je vstopilo na vsaki postaji več. Voz je se polnil. Ljudje so se glasno pogovarjali. Cilka in Joža sta jih poslušala in tu pa tam med sabo kaj spregovorila. Oče je bil pa tako zamišljen, da ni nič pazil na postaje. Kar začudil se je, ko ga je Cilka opomnila, da so že v Radovoljici.

Izstopila je tudi Tina. Blaž se ni mogel premagati, da bi polglasno ne porobantil. »No tak,« ga je na skrivaj dregnila Cilka. »Tiho bodite. Ljudje slišijo.«

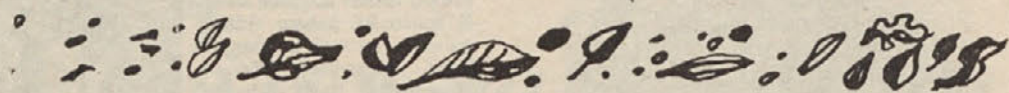
Oče je hčer srepo pogledal: »Naj!« Obmolknil je pa vendarle.

Ravnik je Cvetkova dva namenoma pridrževal. Hotel je imeti Tinco pred očmi in videti, kam se bo obrnila. Bal se je prepira, če bi v isti gostilni naleteli skupaj. K sreči natakara ni zavila k Mesarju, kamor so bili sami namenjeni.

Obara in kozarec vina sta očeta spravila v boljšo voljo.

Pri notarju jih je Tina prehitela. Sedela je že v pisarjevi sobi. Tudi Cilki, Blažu in Jožu je pisar vljudno ponudil stole. Cilka in Ravnik sta pomišljala, ali bi sedla ali ne. Cvetek je pa odločno odklonil: »Ne bom sédel, počakam pred vrati. Pa me pokličita, ko pridemo na vrsto.« Odšel je in dokaj trdo zaprl vrata. Cilki in Jožu ni kazalo drgega, kakor da sta

Za mladino in prosveto

Delo mi je v čast

Živimo v stoletju dela. Človek je prišel do spoznanja, da je delo eden najvažnejših virov blagostanja. Vsak napredek v življenju naroda in posameznega človeka zavisi od pridnosti in usposobljenosti pri delu. Naj so zakladi naravnega bogastva dežele še tako veliki, brez podjetnosti in vestnosti delovnega ljudstva bodo ti zakladi ostali zakopani.

Že dolgo niso več tisti časi, ko je bilo delo nekaj sramotnega. Saj kdor bi bil takega mišljenja, bi mu lahko rekli, da je neveden član človeške družbe. Krščanstvo pomeni pravi preobrat, pravo revolucijo v tem pogledu. To, kar je bilo doslej neskladno in nezdružljivo s človeškim dostojanstvom, naj naenkrat postane najčastnejša odlika človeka. Delo naj postane človekova dolžnost in pravica in področje njegovega udejstvovanja?

Saj je od začetka bilo prav tako. »Rastita in podvrzita si uso zemljo«, je zapisano na prvi strani Razodetja. Od vsega stvarstva je samo človek prejel zmognosti, da si more podvreči naravna bogastva v dobrobit.

Volja božja je torej, da naj človek dela. Še več; z delom je Bog hotel človeka celo

odlikovati, ker ga je tako poklical za svojega sodelavca. Kar je namreč On ustvaril, naj človek predela in izpopolni za svojo uporabo. Ali ni to za človeka največja odlika?

Pa je prišlo dopolnjenje časov in z njim odrešenje trpetih in brezpravnih. »Vzglede sem vam dal,« ko se je Jezus učlovečil v revni delavski družini in tudi sam postal delavec. Ne smemo pozabiti, da se je rodil reven, med ljudmi, ki so si z delom služili svoj kruh, kakor si ga je služil tudi sam. Ali je delo moglo biti deležno višje časti?

Te njegove roke, ki so pozneje blagoslovljale preprosto ljudstvo, ki so ozdravljale gobave, vračale vid slepim, obujale mrtve, bile prebodene z žebli, — te roke so bile znojne od dela, so bile žuljave od dela. S temi rokami je držal delovno orodje; bile so roke rokodelca.

Ko bom gledal svoje roke, umazane in žuljave od dela, se bom spomnil rok Jezusovih in bom skušal doumeti vrednost in čast dela. Ročno delo, sveta in častna stvar, je bilo nekoč delež božjemu Sinu in je danes moj delež.

Fr. S. Finžgar:

O duhovniških poklicih

(Po predavanju Fr. S. Finžgarja dijakom)

Ni imel pravega poklica

Kot uvod naj vam povem dogodek, ki sem ga doživel, ko sem bil morebiti kake štiri leta v kaplanski službi. Ta dogodek vam bo namreč kolikor toliko obseval temeljno misel mojega predavanja in vam bo precej jasno označil, kako gledam jaz duhovniški poklic. Prišel je k meni o velikih počitnicah bogoslovec, doma blizu tam kakor jaz, in pričela sva govoriti o tem in onem. Pa sem ga vprašal: »No, prijatelj, kako si pa zamišljaš svojo bodočnost?«

»Mislim, da nisem neskromen, če sodim, da bom v duhovniškem stanu napravil čedno kariero. Na gimnaziji sem bil vedno odličnjak, tudi v semenišču dobro študiram, zato upam, da se ne bom postal kot kak podeželski kaplan ali župnik, ampak da me bodo poslali morebiti na Dunaj, da napravim doktorat in bom postal morebiti profesor v semenišču, morebiti kanonik ali vsaj dekan.« Mirno sem ga poslušal, ko mi je govoril to in slično, nato sem pa rekel: »Prijatelj, ti nimaš poklica za duhovnika!«

stopila za njim. »Spet bo vihar,« je pomislil pisar, vaje podobnih nastopov. — »Je ne morem videti te babe,« je slišal rentacijskega starega zunaj. Mlada dva sta ga pa pogovarjala.

Niso dolgo čakali. Notar sam jih je prišel vabit, naj vstopijo, in jih sam tudi razposadil. Tinci in Cvetku je odkazal sedež dokaj vsakebi, kakor bi se bal, da si skočita v lase. Čeprav je že vedel, kdo vsakdo izmed njih je, jih je vendar še vprašal po imenih. Kar nič se mu ni mudilo začeti razpravo. Prižgal si je cigareto in predelal papirje pred sabo. »Mja,« se je odločil: »Oporoko vam bom prebral, pa boste vedeli, pri čem ste. Poslušajte pa mirno, čeprav komu ne bo kaj prav. Se bomo že kasneje dogovorili.«

Notar je začel brati. Blaž se je nagnil proti njegovi mizi in si zaslonil uho z dlanjo. Poslušal je in poslušal, pa kar ni mogel verjeti, da prav sliši. Pogledal je Cilko. Kakor zid blede je ležala vase. Ozrl se je na Joža. Od sramu je povesil oči v tla. Ošinil je po strani še natakara. Visoko je dvignila glavo in kar samo se ji je smejala. »Bo le res,« je pomislil Cvetek in začel mečkati polhovko v rokah.

»Mja,« je nehal brati notar, potegnil spet cigareto in pihnil oblak dima iz ust. »Ste vsi razumeli?«

»Smo,« je pritrdila Tina. Cilka in Joža sta se spogledala. Blaž pa je vstal in uporno vprašal: »Kako ste rekli?«

»Oče,« je začel razlagati notar. »Vam ostane kot in preužitek kakor doslej. Bratu Jožu zapuščta umrli kobilu ali toliko denarja, če hoče, kolikor je vredna sedem-

Da bi ga videli, kak obraz je napravil in kako me je začuden pogledal! Jaz sem pa nadaljeval: »Ne gonim te iz semenišča, toda vedi: če se nisi povsem otresel misli, da boš s svojimi spričevali delal kako kariero v duhovskem stanu, in če že sedaj misliš na to, kaj bodo iz tebe napravili zaradi tvojega pridnega študiranja, če se nisi vživel v zavest, da smo duhovniki za druge in ne zase — potem nisi poklican in je najbolje, da greš iz semenišča.« Fant je nato razmišljal vse počitnice o tem, kar sem mu bil rekel, in naslednjo jesen — ni šel več v semenišče. Danes je visok uradnik, odličan mož in mi je pozneje večkrat rekel:

»Hvala ti, da si mi pravočasno pokazal duhovski stan v pravi luči!«

Mislim, da je iz te dogodbece že precej jasno, kako si mislim jaz duhovniški poklic.

Idealisti v poklicu

Preden se lotimo posebnega razgovora o duhovniškem poklicu, bo morebiti umestno, če povem, kaj jaz sploh umevam pod besedo poklic.

Vidite, vsakemu človeku je priroda dala mnogo in različnih sposobnosti. Niso mu pa dane vse sposobnosti v enaki meri, ampak nekatere sposobnosti ima vsakdo v neprimerno večji meri nego druge. Te sposobnosti, ki so človeku nekako v kali dane, a še ne razvite, kličejo in trkajo v njem kakor kali v zrnu: Glej, tu smo, odpri nam, razvijaj nas, goji nas! Vidite, ti klici so znamenja, ki kažejo človeku: Tole je tvoja pot! Po njej hodi! Človeštvo potrebuje najrazličnejših stanov. Ljudje smo kakor sestavine ogromne ure: vsako kolesce je potrebno, sleherni vijacek mora biti na svojem mestu, če hočemo, da bo ura šla. Za obstoj človeške družbe je prav tako potreben cestni promet kakor minister, prav tako je potreben praktičen obrtnik kakor največji znanstvenik in najgloblji filozof. Človeška družba uspeva le tedaj, če vsi stanovi vestno vrše svojo službo — in vsak človek v svojem stanu! (Dalje prihodnjici)

Hladilnike (Tiefkühltruhen), pralne stroje, štedilnike, peči, molzne stroje, vodne cevi, elektromotorje, stroje za mešanje betona, električne predmete, ter vse gospodinjske in gospodarske potrebščine kupite najugodnejše pri tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Iz časopisa

Nesrečnika so našli z obrazom proti zemlji, vsega v krvi. Imel je dve rani, prva je bila zelo globoka in je povzročila njegovo smrt, druga rana je bila na srečo nepomembna...

letna težka kobilu. Žena Cilka pa dobi izplačan svoj delež po pismu in samo še nujen delež po možu. Posestvo pa podeduje nezakonski sin umrlega.

Blaž je vstal, na široko zamahnil s stisnjenimi pestmi in zavpil: »Nikooool!«

Notar je miril: »Oporoka tako pravi.«

»Oporoko ovržem,« je skoraj rjul Cvetek. »Sam sem slišal, ko je Viktor rekel, da je storil Cilki krivico in da jo bo popravil. Prisezem,« je dvignil Blaž prste. »Tudi Cilka lahko priseže, da je hotel popraviti, pa ga je smrt prehitela.«

»Verjamem, da je res,« je skušal miriti notar. »Samo sodnija vaju ne sme priznati za priče.«

»Sodnija!« se je trgalo iz Cvetka. »Sodnija! Kaj se ji nič ne smili Viktorjeva duša, ki bo gorela zaradi krivice.« Blažu je šlo na jok.

»Poslušajte oče,« je dobrohotno nasvetoval notar. »Najbolj prav bo, če se zlepa poménite z otrokovo materjo.«

Blažu je spet ujezilo: »Jaz da bi se pogovarjal s tako psico?«

Tinca je odprla usta in hotela planiti v zmerjanje, pa ji je Ravnik se pestjo zagrozil: »Samo zini! Pri priči ti stolčem tvoje zlate zobe.«

Blaž je začel groziti z doktorji in notar je uvidel, da razprave ne bo mogel skončati. Odpravil je najprej Tinco in jo opomnil, naj se ogne Cvetka, če hoče sama sebi dobro.

Opomin je bil skoraj odveč. Od notarja sta obe stranki zavili naravnost vsaka k svojemu odvetniku.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

MATEVZ RAINER:

MOJI SPOMINI

5.

Poljedelstvo

Tri vasi, to so: Loče, Deščice in Pulpače skupaj imenujejo okoličani »Polje« in prebivalce teh krajev »Poljance«. Res so pa tudi živeli ti ljudje skoraj izključno od obdelave polja. Gozda je ponavadi le za domačo porabo in tudi industrije ni bilo. Na enem kvadratnem kilometru, kot miza ravnem polju z dobro zemljo, so pridelovali največ rž, pšenico, ječmen, oves, turšičico in krompir. Pridelovali so skoraj vse, kar se rabi v hiši in sicer v manjši meri proso, ber, fižol, bob; za olje in prejo lan in konopljo ter kot drugi sadež ajdo in repo. Ker je manjkalo travnikov, so sejali precej detelje, katera je dobro uspevala in pozneje travne mešanice. Dela je bilo zaradi tega, ker je bilo toliko raznih sadežev, res veliko, posebno pa še, ker so morali vse delati z roko. Najtežja je bila mlačev z cepmi, ter rezanje na stolu. Mlačev, včasih še poleti od zore do mraka, to je bilo za mladoletnike ter za starejše, bolehnih ljudi res muka. Ko se spominjam na to mladino, ki je morala s 14 ali celo 12 leti vrteti cepce, se mi še danes smili. Tudi rezanje na stolu s koso je bilo težavno delo. Okusil sem to še jaz, dokler nismo kupili leta 1893 stroj-samoreznico, a tudi še na ročni pogon, kar je bilo vendar nekaj boljše. Pri rezanju smo pomagali šolarji ob prostih četrtkih.

Zraven prodaje živine je bil glavni izkupiček žito. Od vsake vrste se je ob dobri letini nekaj prodalo, največ pa pšenice, rži, ovsu in turšičice, le enkrat vem, da smo prodali fižol, ki je izredno dobro obrodil, ter je bilo več kot po navadi nasajenega, nad 20 birnov, ca 1300 kg. Največji dohodek je pa bil od deteljnega semena, skoraj redno od 100 do 150 kg letno. A tu je bilo pa tudi dela, skoraj 14 dni mlačev v mrazu in vejanje.

Živinoreja

Krave so bile srednje teže in kakor so mi tedaj še živčete tete povedale, je bilo že dolgo tisto pleme pri hiši. Spominjam se na dve sivi kravi, kateri sta bili izvrstni molznici. Po otelitvi je dala vsaka pri dobri krmi nad 20 litrov mleka dnevno. Pred približno 70 leti je začela tedanja c. kr. kmetijska družba delati na to, da se vpelje pri nas pingavska pasma. Na to so začeli uvažati k nam bike te pasme iz Zgornje Koroške. Na to se je goved pri nas bolj izenačila, postala težja, a to moram pa reči, da nismo več imeli tako dobrih molznic.

Svetemu Matiju ni bilo narejati ledu, da bi ga prebijal, mu je zima pustila še dovolj debelega. Jezero je bilo videti z Vodnikovoga razglednika kakor obširna zasnežena planja. S praznimi sanmi so Fužinarji še vedno vozili kar čez led.

Za vožnjo je bila zima kakor nalašč. Les z gorā je bil že skoraj ves zvožen. Visoki kupi hlodov so bili nagrnjeni ob žagah. Nekateri so prodajali že konje. Bajtnikov Janez pa je še vsak dan zapregal oba. Druga je Janez kupil šele po Božiču. Močna žival je bila. Vozil je z njim brat Matija, ki je zadnja leta mizaril v Ljubljani in napravil tudi mojstrsko skušnjo, da bi mogel doma na Koprivniku začeti na svoje. Marsikdo je obema zavidal, večinoma bolj Janezu kakor mlajšemu Matiju.

Pri Cvetku pa je kobila vso zimo stala privezana v hlevu. Nikogar ni bilo, da bi jo zapregel. Tujemu človeku pa konja, za katerega še ne veš ne, če je tvoj ali ne, nobeden rad ne zaupa. Saj je po zapuščinški razpravi vse kar obstalo. Oče je nekajkrat poskusil spraviti življenje v stari tir, pa sta se hčeri uprli, da ne bosta za dekli vlačugarski natakariči. Cilka se kar nič več ni mogla videti doma. Minca bi bila pa še živino v hlevu pustila poginiti, če bi se ji ne smilila.

Pravda se je za Cvetkove slabo obrala. Marsikdo je že rekel, da utegne Cilka še ves svoj delež napraviti. Če ga bo le do volj. Komisije na Koprivnik niso poceni. Tudi če Tina zgubi, ji Cilka nima kaj vzeti. Denar natakariča sicer ima, pa ga bo znala o pravem času skriti. Pravda se je celo tako čudno zasukala, da je sodnija

Bilo bi mogoče pametneje, če bi tedanji gospodarstveniki-agronomi skušali zboljšati naše domače pleme, katero je bilo tu že aklimatizirano.

Tudi pri konjih je bilo približno isto. Pravili so mi, da je bilo tisto pleme že nad 100 let pri hiši. Bili so srednje težki, trdni, hitri in lepo razviti konji. Ker so imeli vse lepe lastnosti, je izbrala komisija leta 1848 eno od naših kobil za pripravo k vožnji, ko se je neka oseba iz cesarske hiše peljala iz Dunaja na Laško. Tedaj še ni bilo železnice in so se morale tudi visoke osebe iz cesarske hiše voziti s konji.

Da bi se konjereja pri nas izboljšala, je državna uprava pred približno 80 leti na Turah nad Osojami začela rediti žrebce, ter te triletno dajala v hleve v Osoje. Vso oskrbo teh žrebcev je imela vojaška uprava. Od tod je pošiljala ta uprava na vigrad vsako leto po čeli Koroški na takozvane postaje po 3 do 4 žrebce in sicer na Gornje Koroško žrebce Noričane, na Spodnje Koroško pa take toplokrvne pasme. Tudi te postaje so oskrbovali navadno po trije vojaki. Bili so to navadno vojaki doma v tedanji Galiciji. Ti so takorekoč zrastle pri konjih, ter bili tega posla navajeni. Le vodja take postaje je bil vojak, kateri je znal pisati nemško, da je vodil oz. pisal potrebne sezname.

Po nekaj letih je vojaška uprava nadomestila nekaj noričanov žrebcev z zelo težkimi Valonci, t. j. belgijska pasma, ter z lažjimi, trslatimi in hitrimi »avbriji« menda iz Francije. Po par letih so ta plemena opustili — ne vem zakaj. To pa vem, da so se težki »Valonci« pri nas slabo obnesli — bili so precej občutljivi proti boleznim. Za »avbrije« pa mislim, da je ško-

Fran Ksaver Meško:

LOČITEV

Nizka, tesna, zakajena soba. Okna majhna. A dasi stanujeta v hiši samo dva silno stara človeka, krasiyo dve okni proti cesti, ki nekaj korakov od kočē teče mimo, lončki s cveticami.

Zrak v sobi je težak kakor pač zrak v tesnih, zatohlih bolniških sobah.

Na stari postelji, na slami, pregrnjeni z raskavim hodnim prtom, leži bolnica, osemdesetletna starka. Iz rdeče, belopikaste naglavne rute se ostro črta izsušeni obraz, na čelo sili izpod rute šop tenkih belih las. Drobne sivkaste oči begajo vročično

odredila razprodajo vse Cvetkove živine, vse klaje in vsega nastila. Strašno siven je bil Tinčin odvetnik. »Dobro mora mazati ženska, da ji teče kakor po maslu,« so rekli možaki med sabo.

Razprodaja je bila razglašena pred vsemi tremi bohinskimi župnimi cerkvami, na Koprivniku, v Srednji vasi in na Bistrici in še po časopisju. Blaža je bilo sram. Saj si ni mogel tajiti, da je prav za prav sam največ kriv, če ne prav vsega. Cilka in Minca se pa nista Bog ve kaj zmenili. V mislih sta se bili že preselili v Robarjevo bajto. Minca si je pa mislila: »Enkrat moram tako od doma. Prej ali slej.« Celo veselila se je na tihem, ker ji je Cilka obljubila, da pojdetā spomladī planinit.

Razprodaja je bila določena za dan svetega Matija. Cilka in Minca sta prej ta večer hitro opravili v hlevu in pospravili v kuhinji in kmalu po Marijinem zvonjenju zlezli za peč.

»O, ljuba peč! Tak da se danes zadnjič grem na tebi!« se je skoraj pošalila Minca.

»Prav treba vama je hoditi drugam!« se je nejevoljno oglašil oče izza mize.

»Saj pojdete z nama, ata, ali ne?«

»Jaz nikamor,« je udaril Cvetek ob mizo. »Pod to streho sem se rodil in izpod te strehe me poneso v jamo.«

Cilka in Minca sta se spogledali: »Sami vendar ne morete ostati.«

»Lahko. Samega sebe že opravim. Kuhati bom že še znal. Opere in pošije mi pa že katera izmed vaju. Saj menda ne bosta čisto pozabili na svojega očeta. Vsaj ti ni-

da, da so jih opustili. Posebno sedaj, ko so traktorji že precej v rabi za težka dela, bi zadostovalo to bolj lahko pleme. Bili so res živahni konji.

Sadjarstvo

Pred 100 leti so pravili, da v »Polju« ne raste sadje. Seveda, ko ga nihče ni nasa-jal. Le tu in tam si videl kako prklico (divjo hruško) ali lesniko (divje jabolko) ter redko kje kako vinco, moštnico in brez-okusno jabolko. Eden prvih, ki je začel nasa-jati sadno drevje, je bil moj oče, po nje-govi smrti pa je začel z velikim veseljem moj brat nasajati in cepiti divjake z žlaht-nimi sortami. Cepiče je dobil v bolj hri-bovitih krajih, kateri so nam bili v sadjar-stvu pred nami. Od očeta in brata nasaje-no in cepljeno sadje je pa vendar le rastlo in se tudi lepo razvijalo, ter prav dobro rodilo. Nekako po letu 1900 je bila v Belja-ku sadna razstava. Na to razstavo je poslal tudi brat Foltej nekaj sort žlahtnega sadja. Dobil je prvo rožansko darilo (l. Rosenta-ler Preis). Ko so se vaščani prepričali, da sadje tudi v »Polju« raste in sicer prav do-bro — nevarni so le orehi pred hudim zimskim mrazom — so ga začeli vsi pridno nasajati. Sedaj skoraj ni hiše, da bi ne ime-la sadja za domačo rabo in tudi za prodajo. Posebno od začetka, to je po 1895 dalje, se je izplačalo prodajati sadje. Moj brat je leta 1896 težko obolel in bil dolgo na postelji. Jaz bi moral iti tedaj študirat in sem imel za to že vse pripravljeno. Mati so rekli: »Sedaj boš moral pa le doma ostati!« V jeseni sva peljala z materjo vsak teden en voz žita in jabolk na trg v Bel-jak. Žito je šlo po okroglo 8 krajcarjev za kilo, jabolke pa po 20, prav lepe tudi po 30 kr., torej se je prodaja sadja res dobro izplačala. Tudi sem sadje rajši vo-zil kot žito ker je bilo to lažje vzdigovati kot biren žita. Namesto da bi vrgel jaz biren žita čez ramo, bi mene ta prej vrgel.

(Dalje prihodnjič)

in hrepeneče, kakor bi lovile poslavlja-jo-če se življenje, proti oknu in ven v sonč-ni beli dan, ki se pa nagiba že k večeru in ki rudi zanj ugaša za vedno. Zdaj in zdaj se zazre tudi v staro zaprašeno uro na steni, kakor bi nameravala pogledati, ali ji res že doteka, ali se bo v resnici usta-vila, kakor bo ona zadnjikrat zadihala in ji srce za vedno zastane. Nekako motno se spominja, kako je zadnje noči, ko je že ni maral več objeti spanec ter jo zazibati v nečutnost in pozabnost, in je mož, utrujen po teži let, po dnevnih skrbih in nočnem

kar, Minca. Cilki bi se ne čudil, saj sem ji do korenin skazil življenje.«

»Kdaj sem pa valila krivdo na vas?« je bila Cilka užaljena.

»Ne. Poočitala še nisi nikoli. Imam pa sam toliko pameti, da se zavedam, kaj sem storil.«

»Nič ne veste. Kriva sem sama. Kako in kaj pa ne bom pravila. Še nikomur nisem in nikomur ne bom. Kvečjemu tebi kdaj, Minca, če bom videla, da te utegne rešiti nesreče.« Cilka si je po dolgem času spet do krvi zgrizla spodnjo ustnico.

»Cilka!« je Minca pobožala sestro po laseh.

»Cilka, Cilka, Cilka, vse Cilka! Saj ti nič ne branim. Ostani pri očetu! Skušajta se lepo urediti. Kar bom mogla, vama tudi pomorem. Samo ne ponižujte me nikar več!« Cilka je glasno zajokala.

Oče je obmolnil. Minca pa je šepetaje hitela tolažiti Cilko in ni odnehala, dokler je ni umirila.

Oče je vstal in prišel na vogal peči: »Ta-ko bo, otroka moja: Obe pojditā! Jaz pa ostanem. Kar nekaj mi pravi, če gremo vsi, da se za vedno zaprejo Cvetkove duri za nami. Dobro sta zastavila natakariča in njen odvetnik. Pa jaz se ne dam pregnati. Kakor divji zmaj zakleti grad bom varoval dom, dokler ne pride od Boga poslani ju-nak in nas odreši prekletstva.«

Blaž je odšel v kamro. Cilka in Minca sta pa zaspali kar za pečjo.

Luč so pozabili ugasniti. Gorela je vso noč.

bedenju, na klopi ob peči smrčal in v spa-nju vzdihoval, poslušala to enakomerno, skoraj utrudljivo tiktakanje in drugo, ne-koliko tišje, prav tako neugnano, neutrud-ljivo tiktakanje smrtnih ure v preperem tramovju stare stene. In ji je rezala v gla-vo in srce misel: »Meni tiktaka, moje živ-ljenje meri...« Kdaj pa kdaj se ozre tudi na moža, štiri leta starejšega od nje, vse-ga sključenega, z redkimi osivelimi lasmi na drobni glavi. Zazdi se ji, kadar ga po-gleda, da je bolj kakor pod bremenom let sključen pod težo žalosti in skrbi, kaj bo z njim kadar ostane sam. Kadar jo Doroteja, gostinja v sosedni bajti, ki pri-de vsak dan, da ji malo postreže, ogovori, jo kaj vpraša, se zazre tudi v njo; zazre z nekakim začudenjem, kakor bi šele iska-la v spominu, kaj sosedā tu dela, kakor bi šele skušala doumeti, kaj ji govori, kaj izprašuje.

Mož nestrpno stopica po sobi. Sede na klop ob peči, se zagleda v bolnico, a ne vztrpi na mestu. Vstane, se zažene proti vratom, kakor bi bil namenjen iz sobe, da ubeži tistemu groznemu, ki se lahko vsak trenutek dogodi. A kakor bi ga zadržala nevidna roka, sredi sobe postojī, zastirni spet v bolnico, pokima, zavzdihne, vdano, kakor premagan skloni glavo, se vrne na klop k peči. Bolnica pač nekako slutī, a se v zmešnjavi podečih se misli komaj zave-da, kaj mu gloje ob srcu. Je vedno ena in ista misel, boleča, komaj doumljiva: »Pa me bo res zapustila? Ali je to mogoče? Po šestdesetih letih!«

Doroteja brska med žlicami v lesenem žličnjaku na steni nad staro mizo. Išče naj-primernejšo žlico, da bi dala bolnici mle-ka, ki ga je bila pravkar skuhalā. Ropot žlic se meša z glasnim, naglim dihanjem bolnice. Starec zakašlja, se obrne proti oknu. Razpre male oči, kakor bi se čudil, da ženine rože še cveto, žena pa usiha. »Še v starosti, do zadnjega je imela tako vese-lje z njimi, je tako lepo skrbela zanje,« trudno počasi pomišlja.

Doroteja prinese mleko. Belkasto puhti iznad skodelice, prijeten vonj se širi na-okrog.

»Pa boš, Mina?«

Bolnica se zdrzne.

»Da bi jedla?« se začudi, ko jo pokliče glas z daljnih poti, ki je pravkar blodila po njih. Na jed zdaj res ni mislila, ne čuti hrepenenja po nji. Gleda nekaj tre-nutkov skodelico z mlekom pa zaobrne glavo; pogled ji obvisi na še mladi hruški pred hišo. Drobne oči se ji večajo, čudijo se in razvesele.

»Joj, kako rumene so že ovsenike! Te bi — mleka se mi nič noče,« zaprosi s sla-botnim glasom.

(Konec na 8. strani)

Razprodaja pri Cvetku je bila določena ob eni popoldne. Dražilci iz doline pa so začeli prihajati že dopoldne na Koprivnik. Zbirali so se v edini gostilni, pili večinoma žganje proti mrazu in jedli klobase. Vino da pride po dražbi na vrsto, so rekli. Za govejo živino ni bil prav nobeden resen kupec. Je ni bilo varno goniti navzdol, je bila preveč zdrsna pot. Malo naj se žival narobe prestopi, pa se ti lahko raz-kreči in si ob vse. Na kobilo je bila pa marsikomu pika. Večino pa je prignala ra-dovednost, kako se bo vedla Cilka in kako bo Blaž mrščil obrvi. Minca pa, so menili, nima pri vsej stvari nič opraviti. Dota in bala ji ne odideta. In še najbolj ji kaže, če se kmalu omoži. Dva, trije so celo na tihem pomisli, da bi ne bilo napak, če bi njegovih fantov kdo vprašal za brhke-ga in pridnega dekliča. Ji kar nihče ni kaj vedel reči. Le samosvoja da je precej.

Prišli so pa tudi na pogovor in navse-zadnje na malo zabave, ko je bila ravno priložnost. Saj denar so imeli, časa pa tudi.

Dolgobrki Primož iz Nomenja kar ni mogel zapopasti, kako je moglo pri Cvetku priti tako daleč. Okroglolični Dobravec z Bistrice mu je dopovedoval, da hudič žen-sko najame, kadar sam nič ne opravi. Črno-lasi Zvan iz Stare Fužine je vedel pove-dati, da se kar nobeden pri vojakihi ni tako rad smukal okoli deklet kakor rajni Viktor. Bog mu bodi prizanesljiv.

»Saj je tudi nas kdo včasih malo preveč pogledal za katero. Če si pa enkrat ože-njen —,« je dvignil roko in razkrečil vseh pet prstov koščeni Ožbalt.

(Dalje prihodnjič)

NEDELJA
5. MAJA

CELOVEC
 Na velesojmu
 Ob 14. uri

Senzacionalna tombola

5 AVTOV
 Za naše najmanjše
1 ALFA-ROMEO
 športni voz

1 Opel Rekord 1963
 1 Ford Taunus 12 MTS
 1 Opel Kadett 1963
 1 NSU Prinz Export
 1 Steyr Puch 500

STADLER Möbel

Tujske sobe za sezono 1963

od S 1800.— do 2730.—

STADLER Möbel

od S 2980.— do 4120.—

STADLER Möbel

■ Naša najboljša reklama je stalno naraščanje števila zadovoljnih kupcev
 ■ Izbera je nenadkriljiva
 ■ Kot dosedaj prodajamo tudi v bodoče zelo ugodno navadne (ljudske) spalnice
 ■ Oglejte si naš novi oddelek za preproge in zavese!
 ■ Lastni arhitekti stalno na razpolago z nasveti. Brezplačna dostava z lastnimi avtomobili
 ■ Zelo ugodni kreditni pogoji — do 24 mesečnih obrokov

Das Haus der guten Möbel

* LAGENFURT · THEATERGASSE 4 · TEL. 71-4-31 Serie

STADLER Möbel

od S 3388.—

DAMSKA MODA

V VELIKI IZBIRI PRI

SCHEIBL-U

Klagenfurt - Celovec, Kramergasse 11

LISTNICA UREDNIŠTVA:
 H., Globasnica; Dopis smo sprejeli, ter oddali pristojnim cerkvenim oblastem.

Gospodarstvo v Latinski Ameriki

(Nadaljevanje s 5. strani)

ge ameriške države prosile, naj storijo isto tudi za cene kakava, svinca in cinka.

Toda v ZDA so še vedno prepričani, da morejo tudi Latinci sami marsikaj napraviti za zboljšanje svojih gospodarskih razmer. Z protinflacijskimi programi, ki zahtevajo kontrolo nad uvozom, nad plačami in cenami ter dolarsko podporo za ohranitev vrednosti njihovih valut, nekatere latinske države poskušajo ustaviti svoje gospodarsko propadanje. Prav tako poskušajo to storiti z zmanjšanjem državnih prora-

čunov in z zviševanjem in pobiranjem davkov. Latinskoameriški skupni trg, ki se imenuje, zaenkrat še le samo na papirju, Latinskoameriška zveza za svobodno trgovino, tudi potrebuje zunanje podpore, moralne in dejanske, da bodo mogle te države zmanjšati uvažanje n. pr. hrane s področij z visoko valuto. Zlasti in predvsem pa bo, tako ugotavljajo gospodarski strokovnjaki, samo politična stabilnost, temelječa na socialnih reformah in demokraciji, mogla ustaviti inflacijo ter znova pritegniti tuj kapital v Latinsko Ameriko.

LOČITEV

(Nadaljevanje s 7. strani)

Mož se obrne k nji z nekako neokretno, starostno naglico.

»Ovsenke bi, Mina? Res, zrele so že.«

Vstane, stopica k postelji.

»Bi jih ovsenke, bi.«

»Doroteja, kar pojdi, prosim, natresi jih nekaj. Ob hlevu je prislonsena rahla.«

»Pa jih natresem,« je takoj voljna sosedica in naglo postavi mleko na mizo.

Starček in starka zreta napeto za njo, da zapre duri.

(Dalje prihodnjič)

MUTTER WIRD SICH FREUEN

REIZENDE BLUSE aus weißem Batist mit Stickerei	45.—
ÜBERBLUSE aus Baumwollcotton, gemustert, Kurzarm	48.—
SPORTBLUSE aus Hämmerle-Popeline, Sanfor, Kurzarm	89.—
HAUS- UND GARTENKLEIDER aus Buntdruck, Durchknöpfasson	69.—
SOMMERKLEIDER aus Baumwollsatinet, zeitlose Fassung	110.—
CHARMEUSE-UNTERKLEIDER maschenfest, mit Perlonspitze, ab	19.80
PERLON-UNTERKLEIDER mit Spitze und Abschuß	49.—
NACHTHEMDEN aus gemustertem Batist	42.—
TASCHENTÜCHER aus Zephir, fein kariert	6.80
WÄSCHEGARNITUREN aus Baumwollripp, waschfest	26.60
PERLONSTRÜMPFE nahtlos, Modelfarben	8.90
PERLONSTRÜMPFE in vielen Farben und Qualitäten	12.50
DOPPELPAKUNG 2 Paar, mit oder ohne Naht, in Dose	19.80
FEINKRAUSELSTRÜMPFE nahtlos, in Plastikdose	15.80
GESCHENKPAKUNG: 1 Paar Uhli-Perlonstrümpfe, 1 Spitzentuch, 1 Orig. Kölnischwasser	75.—
REINSEIDENTÜCHER schöne Dessins und Farben, groß	14.90
FEINSTRUMPFHOSEN höchelastisch, verstärkt	49.50
TASCHENSCHIRME modische Ausführung	141.80
STRAPAZ- UND MODESCHIRME viele Farben	67.50
SCHÜRZENDRUCKE bunt, gut waschbar	12.60
BLUSENZEPHIRE durchgewebt, Indanthren	14.80
KLEIDER- UND BLUSENSATINETTE schöne Dessins	15.—
POPELINE in vielen Pastellfarben	24.30

12. Mai 1963

IMPORT-SEIDENSTOFFE
sehr schöne Muster

TRÄGERSCHÜRZEN
aus buntem Baumwollstoff, waschecht 22.80, 15.80

39.50
12.80

MIKADO-Kaffee
in allen Sorten und schönen Geschenkboxen

Spirituosen und Weine
Spitzenerzeugnisse!

Süßwaren Bonbonnieren
in Großauswahl

Toiletteartikel
sind immer gern gesehen!

KÄRNTENS GRÖSSTE KAUFHÄUSER

WARMUTH u. Co.

über ein GESCHENK WARMUTH

KLEIDERSCHÜRZEN Wickelfasson, Buntdruck, alle Größen	49.—
DURCHKNÖPFESCHÜRZE Wirtschaftsfasson, Buntdruck, bequem	64.—
GROSSE BLAU- oder SCHWARZDRUCKSCHÜRZE echtfarbig	37.—
MODISCHE COCKTAILSCHÜRZEN bunte Farben, große Taschen	19.80
REINWOLLPULLOVER ¾ Arm, rosa, gelb, dunkelblau	128.—
WOLLPULLOVER in Pastellfarben, V-Ausschnitt	98.—
WESTEN aus reiner Wolle, lange Ärmel, Pastellfarben	98.—
SET aus Dralon (Weste und Pullover), in vielen Farben	278.—
AUS DER HAUSHALTSABTEILUNG:	
KOMPOTTSERVICE aus Glas, siebenteilig	19.80
LIKÖRGARNITUR mit Eloxalständer und 6 Gläsern	37.—
MOKKASERVICE aus Porzellan, neunteilig, Blumendessin	65.—
PHILIPS-BÜGELAUTOMAT einstellbar auf jede Stoffart	320.—
KAFFEEMÜHLE elektrisch, auch für Nüsse geeignet	125.—
HAARTROCKNER Kalt- und Warmluft	178.—
HANDMIXER rührt, mischt, knetet	395.—
NÄHKASSETTE geflochten, mit Einsatz, seidengefütert	113.—
TOILETTEGARNITUR aus buntem Plastik, dreiteilig	49.80
LEDER-MANIKÜRETUI zehnteilig	43.50
LEDER-NÄHZEUG mit komplettem Inhalt	37.80
SEIFENPAKUNG 3 Stück, feinste Blütenseife	13.50
BONBONNIEREN mit feinem Inhalt	11.90
BLUMENVASEN Kristallmuster	9.20
PLASTIKTISCHDECKEN gemustert	7.80

„Ein Warmuth-Schuh gehört dazu!“

Praktische Geschenke in der Ausstattungsabteilung